

MÀSTER OFICIAL EN TRADUCCIÓ, INTERPRETACIÓ I ESTUDIS INTERCULTURALS

ESPECIALITAT

INVESTIGACIÓ DE L'ÀSIA ORIENTAL CONTEMPORÀNIA

TUTORS

DR. SEÁN GOLDEN

DR. CARLES PRADO FONTS

LA XINA DEL SEGLE XXI (2000-2007)

**EL PROJECTE DE HU JINTAO D'UNA "SOCIETAT HARMÒNICA"
AMB UN "SISTEMA DE VALORS ESSENCIALS SOCIALISTA"**

TREBALL D'INVESTIGACIÓ DE

JESÚS SOLÉ FARRÀS

BARCELONA, JUNY DE 2007

Universitat Autònoma de Barcelona

SUMARI

LLISTA DE TAULES	3
LLISTA D'ABREVIACIONS	4
CAPÍTOL I. INTRODUCCIÓ	6
1. Els elements centrals del treball	6
2. L'objectiu, la pregunta de la recerca i les hipòtesis	7
3. La metodologia, les fonts i l'estructura	8
CAPÍTOL II. EMPREMES DEL PENSAMENT TRADICIONAL XINÈS EN LA XINA DEL SEGLE XXI	11
1. De Confuci al neoconfucianisme contemporani	11
2. Una “societat harmònica”	19
3. Un “sistema de valors essencials socialista”	22
CAPÍTOL III. ANÀLISI DE TEXTOS POLÍTICS FONAMENTALS	25
1. Un corpus de textos de “canvi i obertura”	25
2. Buidatge dels informes sobre la tasca del Govern	28
2.1 Els informes del primer ministre Zhu Rongji	29
2.2 Els informes del primer ministre Wen Jiabao	36
3. Algunes anàlisis i consideracions	45
3.1 Sobre els continguts	45
3.2 Sobre les traduccions	49
CAPÍTOL IV. COMENTARIS FINALS I CONCLUSIONS	52
ANNEXOS	60
Annex 1. Detall dels textos del corpus	60
Annex 2. Versió oficial en xinès de les citacions dels informes	62
Annex 3. Cronologia institucional (1921-2003)	68
Annex 4. Cronologies de dirigents comunistes	70
BIBLIOGRAFIA I REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES I WEBGRÀFIQUES	72

LLISTA DE TAULES

TAULA 1.	Freqüència i distribució d'alguns conceptes clau en els informes sobre la tasca del Govern xinès	47
TAULA 2.	Periodització institucional	68
TAULA 3.	Líders del Partit Comunista de la Xina	70
TAULA 4.	Presidents de l'Assemblea Popular Nacional	70
TAULA 5.	Presidents de la República Popular de la Xina	71
TAULA 6.	Primers ministres del Govern (Consell d'Estat)	71
TAULA 7.	Presidents de la Comissió Militar Central de l'Estat	71
TAULA 8.	Presidents de la Conferència Consultiva Política del Poble Xinès	71

LLISTA D'ABREVIACIONS

APN	Asamblea Popular Nacional 全国人民代表大会 Quánguó Rénmín Dàibiǎo Dàhuì
CCPCX	Comitè Central del Partit Comunista de la Xina 中国共产党中央 Zhōngguó Gòngchǎndǎng Zhōngyāng
CCPPX	Conferència Consultiva Política del Poble Xinès 中国人民政治协商会议 Zhōngguó Rénmín Zhèngzhì Xiéshāng Huìyì
CMC	Comissió Militar Central 中央军事委员会 Zhōngyāng Jūnshì Wěiyuánhui
CPBP	Comitè Permanent del Buró Polític del Comitè Central del Partit Comunista de la Xina 中国共产党中央政治局常务委员会 Zhōngguó Gòngchǎndǎng Zhōngyāng Zhèngzhìjú Chángwù Wěiyuánhui
PCX	Partit Comunista de la Xina 中国共产党 Zhōngguó Gòngchǎndǎng
RPX	República Popular de la Xina 中华人民共和国 Zhōnghuá Rénmín Gònghéguó

Confucianism, as a live force in the Chinese people, is still going to shape our national conduct of affairs and modify Communism in China, if it is ever introduced.

The Wisdom of Confucius (1938)
Lin Yutang (1895-1976)

CAPÍTOL I. INTRODUCCIÓ

1. Els elements centrals del treball

El títol d'aquest treball de recerca conté explícitament els elements centrals que el justifiquen i delimiten, tant pel que fa a l'abast territorial i temporal —la Xina del segle XXI— com a l'objecte material d'estudi —els conceptes “societat harmònica” i “sistema de valors essencials socialista”—. No obstant la concreció, la recerca que s'ha dut a terme en aquest treball pretén integrar-se en el multidisciplinari debat que actualment provoca en el món acadèmic l'evolució dels referents ideològics en la política xinesa i, concretament, la incidència que hi té el confucianisme.

L'any 2002, el Partit Comunista de la Xina (PCX), amb Hu Jintao ja com a secretari general, proclama oficialment el compromís de “construir una societat harmònica socialista”; tres anys més tard, el mateix Hu formula l'anomenada “teoria de les tres harmonies”.¹ Íntimament relacionat amb el concepte de “societat harmònica”, i complementant-lo, el “sistema de valors essencials socialista” esde-vé, poc després, un altre terme emblemàtic de la ideologia política xinesa. Ambdós conceptes són peces clau² del bastiment ideològic dissenyat per la Quarta Generació de dirigents comunistes —ben recolzat, alhora, en fonaments teòrics que aporten intel·lectuals i acadèmics propers al poder— i que han adquirit el rang més alt en la jerarquia dels principis estratègics.

Tot plegat forma part del que anomenem “projecte de Hu Jintao”; dins del qual, els conceptes esmentats constitueixen l'aportació més original, i potser més important, de l'actual líder xinès a l'autèntic projecte ideològic —o *pla integral*— del PCX per al segle XXI: la causa del “socialisme amb característiques xineses”.

¹ Vegeu més avall, a II.2, aquesta teoria.

² Amb l'aprovació, l'11 d'octubre de 2006, de la *Resolució sobre els aspectes principals referits a la construcció d'una societat harmònica socialista*, en el VI Ple del XVI Comitè Central del PCX.

Així mateix, no ha passat desapercebut que el fet de donar la màxima rellevància intel·lectual i política als conceptes esmentats evidencia la voluntat dels dirigents de la República Popular de la Xina (RPX) de compatibilitzar el pensament tradicional xinès —on el concepte d'“harmonia” és fonamental— amb els principis, també ja tradicionals, del PCX —concretament, els valors socialistes sinitzats—. Tot això, amb la lògica finalitat de mirar de bastir ideològicament un procés de modernització en marxa des de l'any 1979, però que cada vegada necessita amb més urgència compassar tres factors cabdals: un creixement econòmic sostingut, una estructura social que s'esquerda per les diferències en augment, i una transició política velada, d'abast i ritme més aviat incerts.

2. L'objectiu, la pregunta de la recerca i les hipòtesis

L'objectiu d'aquest treball és dur a terme el buidatge exhaustiu dels elements ideològics més rellevants continguts en alguns documents governamentals —en aquest aspecte concret, la recerca és de granularitat fina—. El buidatge hauria de permetre aïllar alguns elements teòrics, en funció dels quals poder afrontar, posteriorment, una investigació en profunditat de les empremtes del pensament confucià, així com la seva intencionalitat i influència, en les polítiques endegades a la Xina en aquesta primera dècada del segle XXI.

La pregunta clau de la recerca és: el pensament tradicional xinès —singularitzat en el confucianisme— és prou rellevant en el plantejament de les propostes polítiques i en l'activitat del Govern xinès com perquè els principis confucians es puguin considerar una peça essencial del pla integral del Partit Comunista de construir el socialisme amb característiques xineses?

Complementàriament a la pregunta anterior, ens en podem fer una altra: es pot considerar que la rectificació que suposa el projecte de Hu Jintao sobre la política duta a terme per Jiang Zemin avala un increment del confucianisme en la modulació dels principis ideològics del PCX?

Naturalment, en aquest treball, breu i de caire preliminar, no s'obtidran respostes concloents; però, en tot cas, les preguntes de recerca són aquestes, i la hipòtesi inicial és una resposta afirmativa a totes dues.

Són conseqüents amb aquesta hipòtesi les mostres de recuperació i visualització del confucianisme en el discurs polític a la RPX, com ara els conceptes "harmonia" i "benestar moderat". Caldrà veure, això no obstant i en el seu moment, si aquestes mostres formen part, de debò, del fil conductor de la política xinesa o si només hi són com a ornament conjuntural i tàctic.

L'eventual confirmació de la hipòtesi anterior permetria desplegar una perspectiva amb ancoratges prou sòlids com per formular la tesi que el confucianisme, degudament adequat a les exigències de la realitat contemporània, encara és una força viva del poble xinès que pot determinar la manera de conduir els afers nacionals, i també de modificar el règim polític a la Xina.³

A més a més, donaria base a una altra hipòtesi: el confucianisme ha teixit una continuïtat històrica en l'ordre ètic que ha construït, alhora, una sòlida cosmovisió per als xinesos i una representació coherent de la Xina per a la resta del món; ambdues, cosmovisió i representació, amb un component molt significatiu d'intemporalitat. Tal continuïtat, pocs dirigents xinesos de qualsevol època haurien gosat trencar-la. L'excepció del maoisme la corregiria Deng Xiaoping; en primer lloc, no desautoritzant formalment Mao i, en segon lloc, encarregant a Jiang Zemin i a Hu Jintao la consecució del procés de reforma i obertura.

3. La metodologia, les fonts i l'estructura

Atès el caràcter preliminar i d'assentament de bases d'aquest treball —que ja s'ha assenyalat—, són cabdals dues tasques estretament vinculades; d'una banda, la d'establir una metodologia eficaç i fiable que sigui vàlida més enllà d'aquesta breu recerca i, d'altra banda, la de seleccionar amb cura les fonts més importants.

³ Segons la preclara afirmació del pensador Lin Yutan —recollida en el lema d'aquest treball—, feta onze anys abans que el PCX assumís el poder a la Xina.

En primer lloc, s'ha dut a terme una àmplia cerca bibliogràfica i webgràfica per tal de determinar quins tipus de documentació primària, per la seva rellevància ideològica, són d'anàlisi ineludible. Després d'examinar els documents que ofereixen les principals institucions oficials xineses i de comprovar quins són els textos que elaboren cadascun dels estaments de poder a la RPX, se'n va fer una relació, si bé provisional, força exhaustiva —la qual es detalla a l'annex 1 com a corpus de textos polítics oficials.

En segon lloc, de tots aquests textos, s'ha escollit els informes sobre la tasca del Govern que el primer ministre presenta davant el ple anual de l'Assemblea Popular Nacional (APN) —concretament, els corresponents als anys 2000-2007—, i es realitza un buidatge exhaustiu del seu contingut ideològic. Aquest buidatge s'exposa a través de dos formats: *a)* amb paràgrafs textuais que contenen declaracions de contingut ideològic rellevant —la versió oficial xinesa dels quals s'ofereix a l'annex 2—, i *b)* amb paraules i clàusules que representen conceptes clau, distribuïts, alhora, en *referents essencials*, *elements ideològics estructurals* i *elements nacionalistes* —a la taula 1 es mostra la freqüència i la distribució d'uns quants dels més significatius dels que apareixen en els vuit diferents informes analitzats.

Quant a l'estructura, el treball es divideix en quatre capítols i quatre annexos —a banda de la llista de taules i la d'abreviacions, i de la bibliografia.

A continuació d'aquest capítol introductori, al capítol II —"Empremtes del pensament tradicional xinès en la Xina del segle XXI"— es fa, en primer lloc, un resum succint de l'evolució del confucianisme a la Xina i unes breus consideracions sobre la seva rellevància ètica i cultural. A continuació, es desenvolupa amb cert detall la definició, la gènesi i les característiques dels conceptes de "societat harmònica" i "sistema de valors essencials socialista". El capítol III —"Anàlisi dels textos polítics fonamentals"— és el nucli de la investigació; s'hi desglossa, informe per informe, les declaracions amb contingut ideològic rellevant i els conceptes ideològics clau; també s'hi analitza els continguts i comenta alguns aspectes de la traducció a l'anglès de les versions originals en xinès. El capítol IV es reserva per a comentaris finals i les conclusions.

Els dos primers annexos són, respectivament, el detall del corpus de textos polítics i la versió original en xinès de les citacions dels informes; els altres dos, inclouen diferents cronologies de dirigents comunistes i una que mostra la renovació institucional a la Xina des de la creació del PCX fins ara.

Al final de tot, i juntament amb la llista de referències bibliogràfiques i webgràfiques del treball, hi ha una selecció de bibliografia que es considera imprescindible per a una recerca sobre les empremtes del confucianisme en la política xinesa actual.

CAPÍTOL II. EMPREMES DEL PENSAMENT TRADICIONAL XINÈS EN LA XINA DEL SEGLE XXI

1. De Confuci al neoconfucianisme contemporani

Que el confucianisme és el centre de la tradició xinesa és un principi acceptat àmpliament. També ho és que la de Confuci era una de les anomenades Cent Escoles que emergiren durant un període, el dels Regnes Combatents (segles IV-III), en què els governants patrocينaven erudits coneguts i els convocaven a les seves corts —diguem-ne precedents dels seminaris acadèmics actuals— perquè discutissin de moral i de política, en un clima de llibertat d'opinió a l'empara del qual aquestes escoles tenien la pretensió d'instituir cànons, i competien per fer-los prevaler.⁴

Aquest escenari intel·lectual es va acabar abruptament el 221 aC amb la unificació Qin, de la qual només sobrevisqueren, a banda del legalisme oficial a l'estat unificador, el confucianisme i el taoisme —que, juntament amb la posterior entrada del budisme, han conformat el pensament xinès durant tota l'era imperial—. Menys d'un segle després, l'any 136 aC, l'emperador Han Wu va adoptar un confucianisme amb elements legalistes i taoistes com a doctrina oficial de l'estat.

Els dos mil·lennis i mig de pensament confucià es poden dividir en tres èpoques:⁵ a) la de Confuci i Mencí, en què s'estableixen els fonaments del confucianisme; b) la dels filòsofs neoconfucians Song-Ming, que encaren els reptes del budisme i el neotaoisme, i c) la dels filòsofs neoconfucians contemporanis, que volen

⁴ Tsuchida, *Contemporary Thought*, 191. Sobre les Cent Escoles, aquest filòsof japonès diu: "It is safe to say that, just as in the seventeenth and eighteenth centuries, when Hobbes and Rousseau and many other great thinkers lived, all the new social thought of to-day in a less systematic form but substantially the same existed, so present-day social ideas of the West were almost completely anticipated, so far as the *direction* of ideas is concerned, among the philosophers of the so-called Hundreds Schools, thousands of years ago in China".

⁵ Liu, "Contemporary Neo-Confucian Philosophy", 353. Aquesta divisió la va establir Mou Zongsan i l'ha popularitzat Du Weiming; ambdós, filòsofs neoconfucians contemporanis.

donar resposta a l'impacte sense precedents del pensament occidental sobre l'ecumene est-asiàtic i a qualsevol qüestió del món actual.⁶

Tal com assenyala Raymond Dawson,⁷ per comoditat ens referim a les ensenyances de Confuci (tradicionalment, 551-479), per bé que seria molt més acurat dir "atribuït a Confuci a les *Analectes*", ja que és del tot impossible assegurar que fes cap dels breus comentaris que se li atribueixen. Malgrat tot, Confuci ha transcendit com el primer "autor" xinès i, sobretot, com el primer que proposa a la Xina una concepció ètica de l'home centrada exclusivament en allò que és humà.

Considerant tanta incertesa, és lògica la pregunta que es fa Jean Levi:⁸ pot existir un humanisme sense que estigui conduït per un pensament? La resposta recurrent és que, a diferència del discurs filosòfic que prové del *logos* grec,⁹ muntat en la reiteració de fonaments i proposicions, la majoria del pensament xinès no té una successió de sistemes teòrics, hi predomina el sobreentès, funciona a partir d'un substrat comú acceptat implícitament.

La importància de Confuci per a la Xina rau precisament en la transmissió de breus comentaris que han servit d'eslògans per aconseguir la vida social i política dels xinesos a través dels segles; han servit d'inspiració a les institucions xineses i als comportaments socials fins avui. De la mateixa manera que les màximes de Mao Zedong eren punts de referència per prendre decisions polítiques durant el període maoista, a la Xina imperial les de Confuci eren, moltes vegades, la darrera autoritat en tots els àmbits de la vida. Per tant, més enllà de les *Analectes*, és possible sistematitzar el pensament confucià a través de l'estudi de la influència sobre la civilització xinesa de les dites i els escrits que s'associen a Confuci.

La transmissió de la tradició va ser un dels objectius principals de l'escola confuciana. El missatge essencial és que l'harmonia es pot recuperar per imitació

⁶ *Loc. cit.* Shu-hsien Liu destaca cinc intel·lectuals neoconfucians contemporanis: Feng Youlan (1895-1990), Xiong Shili (1885-1968), Thomé H. Fang (1899-1977), Tang Junyi (1909-1978) i Mou Zongsan (1909-1995).

⁷ Dawson, *Confucius*, 79-89.

⁸ Levi, *Confucio*, 14.

⁹ Diu Terry Eagleton: "Aristòtil creia que ésser humà era quelcom en què hom havia d'anar millorant a través de la pràctica constant, com ara aprendre català o tocar la gaita (...)" Vegeu Eagleton, *Después de la teoría*, 18.

d'un passat ideal, la qual cosa va infondre un gran tradicionalisme a la societat xinesa i també una gran unitat cultural. El confucianisme té caràcter universal —cal recordar-ho en les discussions sobre la universalitat o no dels valors—: les normes dels ritus (*li* 礼) les considera un sistema vàlid universalment, no els costums d'una societat determinada. El contrast confucià entre el cavaller motivat per la justícia (*junzi* 君子) i l'home corrent empès pel benefici (*xiaoren* 小人) també es reflectia en el sistema de classes de la Xina imperial, en el qual els intel·lectuals eren al capdamunt i els mercaders al capdavall. Confuci, però, també va ser adorat com un déu; durant la dinastia Tang se li van construir temples per tot l'imperi, sobre l'altar dels quals figuraven les paraules “mestre de deu mil generacions”.

Lin Yutang¹⁰ resumeix el confucianisme així:

El confucianisme persegueix un ordre social racionalitzat a través de l'ètica i basat en la cultura personal. Tendeix a un ordre polític, bo i posant els fonaments d'un ordre moral, i busca l'harmonia política mirant de perfeccionar l'harmonia moral en l'home mateix. De tal manera que la seva característica més curiosa va ser l'abolició de la diferència que hi ha entre la política i l'ètica. El seu punt de vista va ser definitivament ètic, a diferència dels legalistes, els quals procuraven formar una nació forta mitjançant el rígid compliment de la llei. Era també el seu positivisme, el seu profund sentit de la responsabilitat envers el proïsme i l'ordre social general el que el diferenciava del cinisme negatiu del taoisme. Fonamentalment, era una actitud humanista, desposseïda de tota mena de metafísica i misticisme, interessada principalment per les relacions humanes essencials, i no pel món dels esperits o per la immortalitat. La doctrina més ferma d'aquest tipus particular d'humanisme, que explica la seva immensa i constant influència, és la que diu que “l'home és la mesura de l'home”, la qual permet a l'home comú començar en algun lloc com a adepte del confucianisme seguint simplement els instints més dignes de la seva pròpia natura, i no buscant la perfecció en un ideal diví.

Vegem a continuació com ha transitat el confucianisme per la modernitat.

Les idees provinents de l'exterior occidental van enfonsar la reputació del confucianisme: una doctrina que ho havia abastat tot sota el Cel no podia sobreviure al reconeixement d'un món dividit en estats. A principis del segle XX es van

¹⁰ Lin, *La sabiduría de Confucio*, 9-10.

fer intents de desplegar un sistema ètic xinès per una Xina moderna a partir de les ensenyances de Confuci; però no van reeixir. Per als més revolucionaris, Confuci era el responsable de les humiliacions que aleshores patia el país, d'una societat rígida, jeràrquica i masclista, de la indefensió davant del poder militar estranger, de la manca d'especialització, i de molts entrebancs més cap a la modernitat en concentrar-se en l'estudi exclusiu dels clàssics en detriment de l'estudi científic i del món extern. Els escriptors capdavaners del segle XX van revifar l'antiga crítica a Confuci d'estafador i entabanador.

Per altra banda, però, també hi ha hagut qui ha entès Confuci com un progressista del seu temps, ja que va posar èmfasi en la importància de la gent i, amb la seva voluntat que els funcionaris fossin de qualsevol origen social, va minar el predomini de la vella aristocràcia.

Un dels intel·lectuals més prominents de la Xina moderna que veia en Confuci un reformador i no un reaccionari és Kang Youwei (1858-1927). Kang era un reformista radical en el marc del confucianisme; partidari de la monarquia constitucional i, alhora, de la supressió de la propietat —és oportú recordar-ho ara que l'APN, el març de 2007, ha aprovat la Llei de propietat— i de l'estructura familiar tradicional. Va liderar el que es pot considerar el primer moviment polític modern a la Xina.¹¹ Com a educador, ensenyava als seus alumnes els pensaments confucià, budista i neoconfucianista, i prenia com a mètode la història i els estudis occidentals.¹² És autor del famós *Datong Shu*,¹³ però també de moltes altres obres¹⁴ amb

¹¹ El *Gongche Shangshu* 公車上書 —textualment, “petició de vehicle públic”— va ser un moviment integrat per candidats a funcionari que el 22 d'abril de 1895, cinc dies després de la signatura del Tractat de Shimonoseki, va remetre una petició a l'emperador en què demanava, entre altres coses, la suspensió del Tractat, la modernització de l'exèrcit i reformes legislatives generals.

¹² Segons que relata Liang Qichao a *Kang Youwei zhuan* 康有為傳 [Biografia de Kang Youwei], Shanghai, Kuang Chih Book Store, 1901.

¹³ On detalla la seva utopia d'“un sol món”. Inicialment, el llibre es titulava *Principis universals de la humanitat* (*Renlei gongli* 人類公理). Mao va llegir el *Datong Shu* el 1917, als 24 anys, i poc després escrivia un article en què donava la seva versió de la utopia de Kang. El 1940, escrivint en termes explícitament confucians, Mao parlava de la necessitat d'“eliminar les classes i de dur a terme el *datong*”. Durant el Gran Salt Endavant (1958-1960), quan pràcticament totes les granges estaven organitzades en comunes populars, va ordenar als quadres del Partit que fessin servir el *Datong Shu* com a guia.

què pretenia establir les bases de l'“escola dels textos nous”, en oposició a l'“escola dels textos vells”, la qual consagraria Confuci com a reformador. El 1898, Kang va ascendir sobtadament al poder, cridat per l'emperador a dirigir la frustrada Reforma dels Cent Dies. Els fracassos per restaurar la monarquia van dur als reformistes a endurir posicions i, a molts d'ells, a concebre les vies revolucionàries que Kang Youwei rebutjava.

Consegüentment, a principis del segle XX, es va culpar la tradició confuciana de tots els mals. El Moviment per la Nova Cultura van popularitzar eslògans com ara “a baix la botiga de Confuci!”

Liang Souming (1893-1988),¹⁵ el primer pensador que va reflexionar en profunditat sobre els problemes de la cultura des d'un enfocament comparatiu, sosté que Occident i la Xina han optat per direccions culturals diferents. Diu que la voluntat d'anar sempre endavant és l'esperit rector de la cultura occidental; en són trets distintius, la conquesta de la natura, el mètode científic i la democràcia. Per contra, l'esperit rector de la cultura xinesa és la voluntat que té per objectiu assolir l'harmonia i l'equilibri; i es caracteritza per la satisfacció, l'adaptació a l'entorn i l'acceptació de l'autoritat. Liang conclou que cal adquirir sense reserves els èxits de la cultura occidental, però no l'actitud de mirar només cap endavant, i preconitza la recuperació crítica del camí intermedi de la cultura xinesa —que mira, alhora, cap endavant i cap enrere— a través d'un esperit confucià revisionista.

Amb l'establiment de la República Popular, el marxisme-leninisme-maoisme esdevé la ideologia oficial. Malgrat això, en els primers anys de la RPX hi va haver una actitud de cert reconeixement del paper històric progressista de Confuci. Les presses per eradicar el conservadorisme de la societat xinesa, però, va fer prevaler l'anticonfucianisme —exacerbat durant la Revolució Cultural.

D'ençà de la mort de Mao, tot i que ha revifat, és evident que el confucianisme no és el pensament dominant a la Xina, i la seva influència té un caire difús. Això

¹⁴ Com ara, *El Liyun comentat* (*Liyun zhu* 禮運注), *Clàssics falsificats del període Xin* (*Xin xue wei jing kao* 新學偽經考), *Confuci com a reformador* (*Kongzi gai zhi kao* 孔子改制考), *Anàlisi de Menci* (*Mengzi wei* 孟子微), *El Lunyu comentat* (*Lunyu zhu* 論語注) i *El Daxue comentat* (*Daxue zhu* 大學注).

¹⁵ Liu, “Contemporary Neo-Confucian Philosophy”, 355.

no obstant, la idea comunista de remodelar la personalitat per tal d'adquirir les actituds correctes, per exemple, no és aliena a una població acostumada a l'èmfasi confucià en el perfeccionament autodidacta com a base de la vida moral i política. Tampoc ho és la política educativa del PCX de basar l'ensenyament en la imitació de models.

Les semblances entre les doctrines confuciana i comunista¹⁶ ja es van posar en relleu des de la introducció del marxisme a la Xina, a principis del segle XX, i el seu procés de sinització, i sempre n'hi ha hagut mostres. Mao deia que ell era un confucià convertit al marxisme.¹⁷ L'escriptor Guo Moruo (1892-1978), per exemple, va escriure un conte titulat *Marx entra al temple de Confuci* en què, després que Marx li expliqués la utopia comunista, Confuci exclama: "la utopia de Marx i el concepte confucià de *datong* 大同, la gran harmonia,¹⁸ inesperadament coincideixen".¹⁹ El llibre de Liu Shaoqi *Com ser un bon comunista*,²⁰ lectura fonamental pels quadres del PCX en les dècades de 1940 i 1950, és una amalgama de moralitat i disciplina confucianes i d'ortodòxia marxista-leninista.

I arribats al segle XXI, és clar que l'èmfasi del Govern xinès en l'"harmonia" i en la "construcció d'una societat harmònica socialista"²¹ no sorgeix del no-res.

Confuci va proposar per primera vegada una visió ètica de l'home en la seva integritat i universalitat, gens aliena al marxisme. Parteix de la constatació que la

¹⁶ Huang, "Communicate Heritage", 94. Segons aquest autor, les tres semblances principals són: la centralitat i l'autosuperació de l'home, la unitat de la teoria i la pràctica, i l'èmfasi en el govern humanista.

¹⁷ *Ibidem*, 96.

¹⁸ La descripció de *datong* 大同, o "gran harmonia" –una comunitat que hauria existit molt abans de l'època de Confuci–, prové d'un famós paràgraf del "Liyun" 禮運 ("La transmissió dels ritus"); un capítol del *Liji* 禮記 (*Tractat dels ritus*, s. III-II). El *Liji* és una de les quatre recopilacions existents sobre temes rituals de la dinastia Zhou; dos capítols del qual, el "Zhongyong" 中庸 ("La doctrina del mig") i el "Daxue" 大學 ("La gran ensenyança"), es van separar del corpus original per formar part, juntament amb el *Luyun* 論語 (*Analectes*) i el *Mengzi* 孟子, dels *Quatre Llibres* canònics del confucianisme. Això no obstant, la primera referència coneguda a *datong* apareix en un passatge endevinatori del capítol "Hong Fan" 洪範 ("El gran projecte") del "Zhoushu" 周書 ("Llibre dels Zhou"), dins del *Shujing* 書經 (*Clàssic dels documents*), compilat durant la dinastia Zhou occidental (s. XI-VIII). El passatge en qüestió diu: "Ara, tu consents... la tortuga consent, la mil·lulles consent, els dignitaris i gentilhomes consenten, la gent comuna consent; és la gran concòrdia".

¹⁹ Hua, "A Perfect World", 62.

²⁰ Liu, "How to Be a Good Communist".

²¹ *Building Socialist Harmonious Society* és el nom d'un lloc web, en anglès, dedicat exclusivament al tema de la construcció d'una societat harmònica socialista.

nostra humanitat no ens ve donada, sinó que es construeix en els intercanvis entre els éssers i en la cerca de l'harmonia comuna. L'harmonia que regna en el curs natural de les coses s'ha de mantenir en l'existència i en les relacions humanes.

Governar, en l'ideal de la concepció política confuciana,²² vol dir que el sobirà s'imposa sense esforç i sense coerció; atès que ell encarna el *ren* 仁 —"benevolència" o "qualitat humana"— i posseeix el *de* 德 —"virtut", en l'accepció de carisma—, l'art de governar esdevé "adequació dels noms a la realitat" —*zhengming* 正名—. ²³ En definitiva, la noció clau del govern xinès no és la de poder, sinó la d'harmonia ritual.

La teoria anunciada a principis de la dècada de 1980 per Hu Qiaomu (1912-1992) —que fou president de l'Acadèmia Xinesa de Ciències Socials i destacat teòric marxista— sosté que la realització del comunisme a la Xina es pot ajornar fins un futur indeterminat. Segons Hu, Mao va cometre l'error de precipitar-se a establir el socialisme sense passar per l'etapa del desenvolupament capitalista. En terminologia confuciana, el *datong* haurà d'esperar-se; mentrestant es podrà implantar el *xiaokang* 小康 ("prosperitat moderada"), concepte que descriu un estat de riquesa i estabilitat social relatiu, enmig d'una jerarquia imperfecta de relacions humanes i una distribució desigual de la riquesa.

A banda de la teoria, però, sembla evident que en la política xinesa actual hi ha una reinterpretació tant del comunisme com del confucianisme, fruit de la qual més aviat s'hi veu un "capitalisme confucià"²⁴ que converteix Confuci, el qual es va oposar de ple al benefici propi com a motor del comportament humà, en el nou model d'empresari d'èxit.

Du Weiming, potser el pensador neoconfucià contemporani més conegut, diu²⁵ que el confucianisme ha aconseguit modernitzar-se amb èxit; acabada la II Guerra

²² Cheng, *Historia del pensamiento chino*, 71.

²³ "Que el sobirà actuï com a sobirà, el ministre com a ministre, el pare com a pare i el fill com a fill" és la cèlebre resposta de Confuci al duc Jing de Qi quan aquest li pregunta sobre l'art de governar.

²⁴ Golden, "Valores asiáticos y multilateralismo", 114. Seán Golden parla de "capitalisme confucià", com a motor ideològic del capitalisme xinès en el marc d'una pugna entre el confucianisme tradicional i el comunisme xinès que reinterpreta tant el comunisme com el capitalisme, per contrastar-lo amb el "capitalisme protestant" de Max Weber.

²⁵ Tu, "The Ecological Turn", 488-490.

Mundial, primer ho va fer a l'Àsia Oriental industrial —el Japó i els Quatre Dracs— i, recentment, a l'Àsia Oriental socialista —la Xina, el Vietnam i Corea del Nord—. A l'Àsia Oriental industrial, el confucianisme ha sobreviscut com a ideologia política, gràcies a la protecció estatal, i ha esdevingut una tradició viable per conformar-hi la modernitat; això sembla —diu Du— que ha servit d'estímul perquè, recentment, l'Àsia Oriental socialista prengui una actitud certament positiva envers les seves arrels confucianes.

Du Weiming assegura que ara Pequín promou activament l'ètica confuciana, tot i que la "via confuciana" que ha revitalitzat té alguns aspectes negatius. N'enumera uns quants: *a)* confirma més que no pas critica la mentalitat de la Il·lustració; *b)* pren la racionalitat instrumental com a *modus operandi*; *c)* els seus preceptes poden ser fàcilment usats per l'enginyeria social com a mecanismes de control; *d)* el científisme és l'orientació bàsica per a la vida i equipara religió a endarreriment, i *e)* la preferència absoluta per les solucions tecnològiques i els problemes ben definits significa que els temes no quantificables sovint s'ignoren o es gestionen inadequadament.

Per acabar aquest apartat —que podria ser inacabable—, farem referència a algunes objeccions de Du Weiming al que ell considera utilització espúria del confucianisme i de l'actualització dels seus valors. Diu que l'humanisme confucià no és un humanisme secular; la seva visió antropocòsmica rebutja l'antropocentrisme com una idea empobrida de la humanitat. Adverteix del perill del conformisme, ja que, l'actitud positiva envers el món que suposa sentir-se al principi d'un camí d'autorealització que ens permet comprendre el nostre entorn natural i social com a dimensió inseparable de la nostra humanitat, també ens predisposa a acceptar l'*statu quo* com a intrínsecament raonable. Pel que fa als valors confucians, el perill és que no se n'aprofiti l'actualització per justificar el neautoritarisme. Du identifica com a trets destacats de la cultura política i econòmica confuciana, l'autodisciplina, la consciència del deure, la diligència, la frugalitat, l'establiment de vincles, la cooperació, el consens i l'harmonia.

Atès, que aquests valors s'han promogut amb entusiasme com a factors positius del creixement econòmic, l'estabilitat política i la cohesió social, Du Weiming creu que, en aquest punt crític de la història xinesa, potser es consideren més rellevants per a la construcció nacional que no pas d'interès per a la llibertat, els drets i l'autonomia de l'individu.

2. Una "societat harmònica"

En la darrera sessió plenària de l'Assemblea Popular Nacional, de març de 2007, s'ha evidenciat que el concepte tradicional d'"harmonia" es consolida en el programa de govern del primer ministre Wen Jiabao, com a conseqüència lògica de la rellevància que ha pres en l'ideari del president Hu Jintao. Tanmateix, i a pesar d'eslògans com ara "primer, eficàcia; després, justícia", la generació precedent, que liderava Jiang Zemin, també va recórrer a conceptes del pensament tradicional xinès per bastir les seves polítiques; per exemple, *xiaokang* ("petit benestar") o *datong* ("gran unitat").

A l'inici del seu XVI Congrés Nacional (novembre de 2002), el PCX es va comprometre a "construir una societat harmònica socialista". Aquest compromís va esdevenir objectiu preeminent a la IV sessió plenària (setembre de 2004), i l'any següent, el 2005, Hu Jintao el va desenvolupar en una reunió de treball del Partit prèvia a les sessions de l'APN i de la CCPPX. El projecte de Hu Jintao d'una "societat harmònica", a més a més, té base teòrica en l'anomenada "teoria de les tres harmonies",²⁶ formulada pel mateix Hu en clara confrontació amb la "teoria de la triple representativitat" de Jiang Zemin, de caire força elitista.

²⁶ La "teoria de les tres harmonies" (*heping, hejie, hexie* 和平和解和谐), formulada per Hu Jintao el 2005, pretén resumir la manera de governar de la Quarta Generació de dirigents comunistes. Aquesta triple "harmonia" (*he* 和) correspon a: "la pau al món", "la reconciliació amb Taiwan" i "l'harmonia en la societat xinesa". Segurament s'inspira en la "teoria de les tres toleràncies" (*kuansong, kuanhou, kuanrong* 宽松宽厚宽容; "benevolència, generositat, tolerància") de Hu Yaobang, mentor polític de Hu Jintao, la qual va ser el leimotiv dels cinc anys de la "primavera de Pequín", previs als fets de Tiananmen de 1989. Vegeu Lam, "Hu Jintao's «Theory of the Three Harmonies»".

A partir de llavors, el concepte d'harmonia s'aplica a tots els àmbits, i Hu Jintao comença a parlar de la necessitat de crear un "món harmònic", les característiques del qual conformen els principis de la diplomàcia xinesa.²⁷

El *Comunicat del VI Ple del XVI Comitè Central del PCX* (11 d'octubre de 2006),²⁸ en el qual es dóna notícia de l'informe de treball presentat al Ple per Hu Jintao en nom del Buró Polític del Comitè Central, anuncia l'aprovació de la *Resolució sobre els aspectes principals referits a la construcció d'una societat harmònica socialista* (publicada el 18 d'octubre de 2006).²⁹ Aquesta resolució és el document oficial clau pel que fa a la proposta estratègica del PCX de "construir una societat harmònica socialista": n'estableix els principis rectors i els objectius per assolir-la en la perspectiva de l'any 2020, i afirma que l'harmonia social és intrínseca al socialisme amb característiques xineses.³⁰

La *Resolució* assenyala que aquesta proposta estratègica del PCX s'emmarca en el *pla integral* de la "causa del socialisme amb característiques xineses" i la "construcció d'una societat moderadament pròspera", "sota la direcció del marxisme-leninisme, el pensament de Mao Zedong, la teoria de Deng Xiaoping i l'important pensament de «la triple representativitat»", emfasitza el paper central que ha de tenir el PCX en aquest procés, ja que "l'harmonia interna del Partit provocarà l'harmonia social", i vindica el centralisme democràtic.

Per tal d'evitar que cruixi la continuïtat de la política xinesa, malgrat el canvi de lideratge, la *Resolució* diu que, d'ençà del III Ple de l'XI CCPCX (desembre de 1978),³¹ el Partit ha estat fermament compromès amb el procés de reforma i l'obertura, i amb el socialisme, el progrés i l'harmonia social, i que a partir del XVI

²⁷ Hu parla per primera vegada de "món harmònic" el 22 d'abril de 2005, amb motiu de la Cimera Àsia-Àfrica; poc després, l'1 de juliol, apareix el concepte en un comunicat conjunt Xina-Rússia, i el desenvolupa detalladament en un discurs a l'ONU el 15 de setembre.

²⁸ *Communique of the Sixth Plenum*.

²⁹ *Zhonggong Zhongyang guanyu goujian shehuizhuyi*.

³⁰ Francis C.W. Fung considera la *Resolució* com la fita més important en el "Renaixement de l'harmonia a la Xina", el qual compara al Renaixement europeu que va seguir al redescobriment de la cultura grega clàssica; fins i tot, li dóna el rang d'alternativa a "la democràcia d'estil americà". Vegeu Fung, *Chinese Harmony*, 8-9.

³¹ Sessió en què es dóna per finalitzada la campanya de denúncia i crítica a Lin Biao i la Banda dels Quatre, i en què es materialitza el viratge històric de reforma i obertura en traslladar, a partir de 1979, el centre de gravetat del treball del Partit a "les quatre modernitzacions".

Congrés, "amb una consciència més profunda de l'harmonia social", s'ha fet evident el rang reservat a la creació d'una societat harmònica socialista dins del *pla integral* de la causa pel socialisme amb característiques xineses.

El *Comunicat* detalla els trets principals que, segons el VI Ple, conformaran una societat harmònica socialista cap a l'any 2020. Itemitzant, serien: *a)* un sistema legal democràtic socialista, millorat; *b)* una administració del país d'acord amb la llei; *c)* els drets i interessos de la gent, garantits; *d)* les diferències entre el desenvolupament urbà i el rural, i entre els desenvolupaments regionals, hauran disminuït; *e)* un model de distribució de rendes raonable; *f)* un nivell de vida més alt gràcies a l'augment de la riquesa familiar; *g)* una taxa d'ocupació relativament alta i un sistema de seguretat social que cobrirà tot el país; *h)* els serveis públics i els serveis administratius del Govern, millorats; *i)* les qualitats ideològiques, morals, científiques, culturals i sanitàries de tot el país hauran millorat, i s'haurà avançat en la creació d'un entorn moral sa i unes relacions interpersonals harmòniques; *j)* una societat més creativa i un país basat en la innovació; *k)* una gestió pública millorada i un ordre social sa; *l)* l'explotació dels recursos naturals s'haurà racionalitzat i millorat l'entorn ecològic; i *m)* s'haurà assolit una societat moderadament pròspera en tots els àmbits que beneficiarà més de mil milions de xinesos, i es lluitarà per aconseguir una situació en què tothom contribueixi segons les seves capacitats, sigui atès i visqui en harmonia.

En el mateix *Comunicat* s'especifica les polítiques immediates i futures que el CCPCX considera d'implementació ineludible per assolir una societat harmònica socialista. Són les següents: *a)* reforçar la política social a través d'un desenvolupament coordinat; *b)* construir un nou camp socialista; *c)* implementar el desenvolupament regional; *d)* dur a terme polítiques d'ocupació; *e)* prioritzar l'educació; *f)* millorar la sanitat; *g)* estimular la cultura i les indústries culturals; *h)* millorar la protecció del medi ambient; *i)* millorar el funcionament institucional i salvaguardar la justícia i la igualtat socials; *j)* reforçar els sistemes de protecció dels drets democràtics, el judicial, el tributari i el de la seguretat social; *k)* crear una cultura harmònica, i consolidar la base ètnica de l'harmonia social; *l)* defensar el sistema

de valors essencials socialista; *m*) establir el sistema socialista d'honor i deshonor; *n*) fomentar la moral pública civilitzada; *o*) crear una atmosfera ideològica sana; *p*) endegar un moviment de gran abast per a la construcció d'una societat harmònica; *q*) establir un govern amb voluntat de servei, estimular el sentit de comunitat i desenvolupar adequadament les organitzacions socials; *r*) coordinar els interessos de tots els sectors; *s*) millorar el sistema de protecció civil i la gestió de l'ordre públic; *t*) reforçar la defensa nacional; *u*) estimular el vigor, l'harmonia i la unitat socials; *v*) aprofitar l'esperit creatiu de la gent i consolidar el front patriòtic, i *x*) mantenir la prosperitat i l'estabilitat de Hong Kong i Macau a llarg termini, avançar en les causes de la reunificació nacional i de la via del desenvolupament pacífic.

3. Un "sistema de valors essencials socialista"

Hu Jintao, quan es refereix als fonaments ideològics i morals en què vol assentar el seu projecte polític i social es val de conceptes molt variats, adjectivats amb "socialista", com si fossin peces que componen una mena de mur teòric de contenció que intenta frenar l'embranchida de la realitat pràctica. Per exemple, "modernització socialista", "economia de mercat socialista", "progrés ètic i cultural socialista", "democràcia socialista"... i, naturalment, "sistema de valors essencials socialista".

Aquest darrer concepte apareix publicat per primera vegada en l'esmentada *Resolució sobre els aspectes principals referits a la construcció d'una societat harmònica socialista*, quan diu que "fomentar la cultura de l'harmonia és una tasca cabdal en la construcció d'una societat harmònica socialista, i el sistema de valors essencials socialista és l'element bàsic de la cultura de l'harmonia".

Tal "sistema de valors essencials socialista" comprèn: el marxisme, el socialisme amb característiques xineses, el patriotisme, l'esperit de reforma i innovació, i el sentit socialista de l'honor i el deshonor. La *Resolució* estableix també que aquests valors cal integrar-los en l'ensenyament i en el procés de modernització, i han de ser objecte d'una campanya ètica.

El darrer dels valors del sistema s'explicita en una llista dual d'actituds honroses i deshonoroses que Hu Jintao ha elaborat amb l'objectiu de marcar la frontera entre els comportaments "correctes" i els "incorrectes". Aquesta llista és el contingut d'una campanya que, sota el títol de "vuit honors i deshonzors", es va llançar a gran escala el març de 2006, en línia amb les habituals campanyes de promoció ideològica i moral del PCX³² i que, en aquest cas, es justifica en la necessitat de desenvolupar l'economia de mercat xinesa:

És un honor estimar la pàtria; és un deshonor perjudicar-la.

以热爱祖国为荣、以危害祖国为耻，

És un honor estar al servei del poble; és un deshonor apartar-se'n.

以服务人民为荣、以背离人民为耻，

És un honor defensar la ciència; és un deshonor ser un ignorant.

以崇尚科学为荣、以愚昧无知为耻，

És un honor treballar amb diligència; és un deshonor ser indolent.

以辛勤劳动为荣、以好逸恶劳为耻，

És un honor estar units i ajudar-se; és un deshonor aprofitar-se dels altres.

以团结互助为荣、以损人利己为耻，

És un honor ser honest i tenir paraula; és un deshonor canviar la moral pel lucre.

以诚实守信为荣、以见利忘义为耻，

És un honor observar la llei i la disciplina; és un deshonor no fer-ho.

以遵纪守法为荣、以违法乱纪为耻，

És un honor esforçar-se en el treball; és un deshonor viure en l'opulència.

以艰苦奋斗为荣、以骄奢淫逸为耻。

Paral·lelament a l'anterior, el PCX també va posar en marxa una altra campanya —de caire un xic inquietant— que adverteix de la necessitat de vetllar per l'harmonia psicològica individual de la població, i en què es fa una crida a incrementar l'educació en la salut mental per tal de crear "una mentalitat social tranquil·la, racional i positiva de confiança i autoestima".³³

No sembla gaire arriscat afirmar que amb la campanya "vuit honors i deshonzors" es pretén recuperar i definir valors a la Xina, bo i amalgamant valors tradi-

³² A la dècada de 1980, per exemple, les autoritats xineses van llançar una bateria d'instruccions morals ("cinc valors, quatre virtuts i tres sentiments") com a guia perquè la gent encarés la nova etapa de reforma i obertura, després de la traumàtica Revolució Cultural.

³³ Vegeu el web *Building Socialist Harmonious Society*.

onals propis amb virtuts modernes, per posar en relleu davant l'opinió pública els esforços dels dirigents xinesos en la lluita contra la corrupció i per reduir l'escletxa cada cop més oberta entre els beneficiaris de la reforma econòmica i la majoria de la població. Segurament, Hu Jintao també vol palesar la voluntat d'adreçar un rumb moral perdut arran de les dràstiques reformes econòmiques que va impulsar Deng Xiaoping.³⁴

A través d'un llenguatge molt intel·ligible per als xinesos, les diferents instàncies de poder pressionen perquè tothom s'esforci a discernir categories morals oposades (bo/dolent, bonic/lleig, correcte/erroni) enmig d'una nova moral, induïda sobretot per l'economia de mercat, que comença a instal·lar-se a tots els àmbits relacionals i que tendeix a difuminar fronteres ètiques, fins ara ben dibuixades.

S'observa, també, una estratègia que consisteix a donar a cadascú el que demana i mirar d'acontentar tothom per tal de sufocar malestars. Es promou, alhora, els valors morals maoistes, el pensament confucianista i l'espiritualitat budista.

El PCX dóna suport a iniciatives clarament divergents de la seva política. Per exemple, ha obert un departament de confucianisme a la Universitat Renmin, ha organitzat (abril de 2006) el primer fòrum budista des que és al poder, i ha permès, ben a contracorrent dels temps, la formació d'un grup neomarxista de línia dura.³⁵

³⁴ Swerdloff, *The national hoopla*.

³⁵ Marquand, *China's many messages*.

CAPÍTOL III. ANÀLISI DE TEXTOS POLÍTICS FONAMENTALS

1. Un corpus de textos de “canvi i obertura”

A partir dels documents de caràcter oficial que s'originen en les diferents institucions polítiques de la RPX, i un cop constatada la seva rellevància com a fonts primàries bàsiques de contingut ideològic, polític i social, es pot establir un corpus inicial de textos polítics. El buidatge d'aquests textos és l'aportació principal de recerca d'aquest treball, i una part del material que s'utilitzarà en un estudi posterior sobre les empremtes del pensament tradicional xinès en la política xinesa del segle XXI.

Aquests textos, classificats pel seu origen, són els següents:³⁶

a) Documents del Partit Comunista

- Plans quinquennals, elaborats per la Comissió Nacional per al Desenvolupament i la Reforma, a partir d'una proposta del Comitè Central del Partit.
- Informes del secretari general del Comitè Central del Partit Comunista, presentats davant la primera sessió del Congrés Nacional del Partit en nom del Comitè Central sortint.
- Resolucions del Congrés Nacional del Partit Comunista sobre l'informe presentat pel seu secretari general.
- Informes de treball del president del Buró Polític del Comitè Central del Partit Comunista, presentats davant el ple anual del Comitè Central del Partit.
- Resolucions del Comitè Central del Partit Comunista, aprovades en el ple anual del Comitè Central del Partit.
- Comunicats del Congrés Nacional del Partit Comunista i dels plens anuals del seu Comitè Central.

b) Documents de l'Assemblea Popular Nacional

³⁶ Vegeu-ne el detall a l'annex 1.

- Informes del president de l'Assemblea Popular Nacional sobre la tasca del seu Comitè Permanent, presentats davant la sessió plenària anual de l'Assemblea.

c) Documents del Consell d'Estat

- Informes del primer ministre sobre la tasca del Govern, presentats davant el ple anual de l'Assemblea Popular Nacional.

d) Documents de la Conferència Consultiva Política

- Informes del president del Comitè Nacional de la Conferència Consultiva Política del Poble Xinès sobre la tasca del seu Comitè Permanent, presentats davant el ple anual de la Conferència.

e) Llibres blancs

Ni l'extensió ni l'objectiu d'aquest treball permeten una anàlisi exhaustiva de tots els documents relacionats; això no obstant, la selecció de textos que s'ha treballat sembla prou àmplia i significativa. S'ha d'advertir, a més, que els conceptes i els postulats ideològics de la RPX es repeteixen en cadascun dels documents oficials —i també en els no oficials.

L'estudi se centra en els informes sobre la tasca governamental duta a terme en el període que comprèn els anys 2000-2007 —és a dir, el segle XXI—, presentats preceptivament davant el ple anual de l'APN pels primers ministres Zhu Rongji —els anys 2000, 2001, 2002 i 2003— i Wen Jiabao —els anys 2004, 2005, 2006 i 2007—, caps del poder executiu xinès sota el lideratge dels presidents Jiang Zemin i Hu Jintao, respectivament. L'anàlisi d'aquest segment de vuit anys és especialment significativa, perquè permet avaluar períodes idèntics d'acció política —i, per tant, la ideologia que hi subjau— de dos dels cinc "líders supremes"³⁷ que ha tingut la RPX.

³⁷ Els anomenats *guojia zuigao shouling* 国家最高首领 —textualment, "líders supremes del país"— han estat: Mao Zedong —des que es va crear la RPX fins la seva mort, 1949-1976—, Hua Guofeng —entre 1976 i 1978, ja que, tot i que el seu mandat com a president del PCX acaba el 1982, a partir de 1978 no té poder real—, Deng Xiaoping —1980-1992, en realitat, des de 1978—, Jiang Zemin —nominalment, de 1992 a 2002, encara que fins el 1995 té una influència difícil de valorar—, i Hu Jintao —d'ençà de 2004—. Els altres dos secretaris generals del PCX governant, Hu Yaobang (1982-1987) i Zhao Ziyang (1987-1989), no van arribar a ser "líders supremes"; ambdós van ser destituïts després de caure en desgràcia política.

En un estudi posterior de més abast caldrà examinar tots els documents esmentats —i, segurament, alguns més—, i de manera destacada els informes que el secretari general del CCPCX presenta en la primera sessió de cada congrés nacional per fer balanç global del període corresponent al congrés anterior —a banda, és clar, dels informes anuals—. Jiang Zemin ja n'ha presentat dos,³⁸ davant els congressos nacionals XV (1997) i XVI (2002), mentre que Hu Jintao llegirà el primer davant el XVII Congrés, que tindrà lloc la tardor de 2007, per retre comptes de l'activitat del XVI Congrés.

Tot i que Hu Jintao ha marcat diferències envers alguns postulats polítics de Jiang Zemin, cal no oblidar que tenen en comú la contingència, gens intranscendent, d'haver estat designats per Deng Xiaoping, l'allargadíssim braç del qual abasta les quatre generacions de dirigents comunistes xinesos: va formar part del lideratge de la primera, va ser l'ideòleg absolut de la segona, i demiürg de la tercera i la quarta. Per tant, Jiang i Hu, per damunt de les diferències que les seves polítiques poden mostrar, són continuadors del viratge històric del procés de “canvi i obertura” (*gaige kaifang* 改革开放) que va iniciar Deng Xiaoping en el III Ple de l'XI Congrés Nacional del PCX (desembre de 1978), els principis rectors del qual va desplegar el XII Congrés (setembre de 1982).

Jiang Zemin, tot i que no figura com a membre del Comitè Permanent del Buró Polític del Comitè Central a l'inici del XIII Congrés Nacional (octubre-novembre de 1987),³⁹ com a resultat de les purgues en el Buró Polític consegüents a les accions reivindicatives del Moviment del Quatre de Juny a Tiananmen (*Liu Si Yundong* 六四运动), esdevé secretari general del Partit i president de la Comissió Militar Central (CMC) el 1989. Surt del XIV Congrés (octubre de 1992)⁴⁰ com a renovat secretari general del Partit —del Comitè Permanent del Buró Polític del qual Hu Jintao ja forma part— i president de la CMC. D'ençà del XV Congrés

³⁸ Jiang, *Hold High the Great Banner*; Jiang, *Build a Well-Off Society*.

³⁹ El Comitè Permanent del Buró Polític del XIII Comitè Central el componen: Zhao Ziyang, Li Peng, Qiao Shi, Hu Qili i Yao Yilin.

⁴⁰ El Comitè Permanent del Buró Polític del XIV Comitè Central el componen: Jiang Zemin, Li Peng, Qiao Shi, Li Ruihuan, Zhu Rongji, Liu Huaqing i Hu Jintao.

Nacional (setembre de 1997),⁴¹ Jiang, sense l'ombra de Deng Xiaoping planant sobre la seva gestió, acumula tot el poder polític real, el qual ostentarà fins que, a la I Sessió del XVI Congrés (novembre de 2002),⁴² Hu Jintao inicia un relleu esglaonat, com a secretari general del PCX, en el poder absolut a la Xina: el març de 2003, la X APN el nomena president de la República Popular i el setembre de 2004 substituirà Jiang en la presidència de la CMC.

Un tret a destacar d'aquest període 2000-2007 és la considerable acumulació de poder en molt poques mans. Només hi ha hagut dos secretaris generals del PCX (Jiang Zemin i Hu Jintao), dos presidents de l'APN (Li Peng i Wu Bangguo), dos presidents de la RPX (Jiang Zemin i Hu Jintao), dos primers ministres (Zhu Rongji i Wen Jiabao), dos presidents de la CMC (Jiang Zemin i Hu Jintao) i dos presidents de la CCPPX (Li Ruihuan i Jia Qinglin).⁴³

Així mateix, un altre tret, evident però que cal tenir en compte, és que el segle XXI polític xinès pertany a un període en què l'absoluta regularitat en el funcionament institucional, després de la inestabilitat inherent a la doctrina maoista, està ja consolidada.⁴⁴ En concret, el període 2000-2007 cau, parcialment o totalment, en el mandat del XV (setembre de 1997), el XVI (novembre de 2002) i el XVII (tardor de 2007) congressos nacionals del PCX; del IX (1996-2000), el X (2001-2005) i l'XI (2006-2010) plans quinquennals; i de la IX (1998-2003) i la X (2003-2008) APN.

2. Buidatge dels informes sobre la tasca del Govern

En el contingut dels informes sobre l'activitat governamental, en línia amb les prioritats del Govern xinès, l'economia té un pes específic molt gran. No oblidem que les reformes impulsades per Deng Xiaoping parteixen del convenciment absolut que el creixement econòmic és peremptori, ja que hi recolza qualsevol altra

⁴¹ El Comitè Permanent del Buró Polític del XV Comitè Central el componen: Jiang Zemin, Li Peng, Zhu Rongji, Li Ruihuan, Hu Jintao, Wei Jianxing i Li Lanqing.

⁴² El Comitè Permanent del Buró Polític del XVI Comitè Central el componen: Hu Jintao, Wu Bangguo, Wen Jiabao, Jia Qinglin, Zeng Qinghong, Huang Ju, Wu Guanzheng, Li Changchun i Luo Gan.

⁴³ Vegeu l'annex 4.

⁴⁴ Vegeu l'annex 3.

política, i que el pragmatisme ideològic ha de ser l'instrument que permetrà avançar en el procés d'una reestructuració econòmica radical.

És per això que el buidatge dels informes implica, sovint, haver de distingir elements ideològics rellevants que estan subjacents en proposicions de caire aparentment molt "tècnic" —econòmic, mediambiental, diplomàtic, etc.—, no sempre fàcils de delimitar amb claredat.

Els informes anuals del primer ministre presentats a l'APN tenen, fonamentalment, tres objectius: *a)* fer un repàs de l'activitat governamental duta a terme en el darrer any, *b)* detallar els objectius previstos per a l'any en curs, i *c)* exposar els principis ideològics i polítics en què es fonamenta l'obra de govern.

L'anàlisi dels informes aïlla dos paràmetres: *a)* *declaracions amb contingut ideològic rellevant*, i *b)* *conceptes clau*. S'ha intentat detectar totes les declaracions i els conceptes relacionats amb la "societat harmònica" i el "sistema de valors essencials socialista", però també, qualsevol altre element vinculat amb el pensament tradicional xinès.

Estructuralment, cada informe es divideix en apartats i subapartats que responen a les necessitats expositives de cadascun d'ells. En qualsevol cas, són fixos un encapçalament —sempre amb una fórmula semblant a "en nom del Consell d'Estat, presento l'Informe sobre la tasca del Govern perquè l'APN l'examini i aprovi, i els membres del Comitè Nacional de la CCPPX hi facin comentaris i suggeriments"—, un apartat de repàs de la tasca feta l'any anterior, un apartat d'objectius previstos per a l'any en curs, i un colofó final a tall de crida ideològica.

2.1 Els informes del primer ministre Zhu Rongji

Vegem a continuació el buidatge⁴⁵ del contingut ideològic dels quatre informes presentats pel primer ministre Zhu Rongji; els corresponents als anys 2000-2003.

⁴⁵ Els textos originals en xinès dels paràgrafs citats dels informes són a l'annex 2.

a) Informe de l'any 2000⁴⁶

L'informe destaca que "l'any 2000 marca el canvi de segle, i és el darrer que queda per assolir els objectius estratègics relatius a la segona etapa del procés de modernització socialista a la Xina". També és l'any en què el Govern redactarà el X Pla quinquennal, el primer "sota la nostra incipient economia de mercat i durant la implementació de la tercera etapa estratègica en el camí cap a la modernització".⁴⁷

→ Declaracions amb contingut ideològic rellevant

[i] S'han incrementat els esforços per transmetre els valors culturals i ètics dels principis socialistes i millorar la democràcia i el sistema legal.

[ii] Cal fer grans esforços per desenvolupar la filosofia i les ciències socials. Els treballadors involucrats en els camps de la filosofia i les ciències socials han d'estudiar amb cura els principals problemes teòrics i pràctics que sorgeixen en el procés de reforma, obertura i modernització per tal de servir a la causa de la construcció del socialisme amb característiques xineses.

[iii] Cal aprofundir en la reforma de l'ensenyament i millorar-ne, en tots els aspectes, la qualitat. Les escoles de tots els nivells han de reforçar l'educació moral dels estudiants, ajudar-los a desenvolupar les aptituds pràctiques i l'esperit d'innovació, així com reduir considerablement la càrrega de deures escolars dels estudiants de primària i secundària amb l'objectiu que millorin en els aspectes moral, intel·lectual i físic, com també en capacitat estètica.

[iv] Els governs de tots els nivells han de seguir el principi de "fer dues tasques alhora i donar-los la mateixa importància a totes dues", i posar molt d'èmfasi a enfortir el progrés ètic i cultural socialista.

[v] Cal continuar els esforços per promoure el patriotisme, el col·lectivisme i el socialisme per tal de fomentar en el poble, i especialment entre el jovent, els valors i l'actitud correctes davant de la vida i el món, i donar-li una fe sòlida en l'ideal de construir el socialisme amb característiques xineses.

[vi] S'ha d'estimular l'esperit científic en la societat, bo i difonent els mètodes i el coneixement científics i combatent la ignorància i la superstició.⁴⁸

⁴⁶ Zhu, *Report on the Work of the Government: 2000*. Extensió de l'informe: 15.444 caràcters xinesos.

⁴⁷ Primera etapa (1980-1990): l'objectiu era resoldre la subsistència elemental de la gent duplicant en 10 anys el PNB. Segona etapa (1990-2000): l'objectiu era quadruplicar el PNB de 1980 –s'aconsegueix el 1996– i assolir un nivell de vida "modestament acomodat" –el XVI Congrés, el 2002, confirma que s'ha aconseguit l'objectiu–. Tercera etapa (2000-2050): l'objectiu és obtenir indicadors macroenòmics, en termes per càpita, semblants als dels països mitjanament desenvolupats.

⁴⁸ Un estudi encarregat per l'Escola Nacional d'Administració de la Xina, amb una mostra de 900 individus de 17 províncies i municipis, conclou que més de la meitat dels funcionaris xinesos de nivell baix té "creences supersticiososes". Vegeu Poch, *Oscurantismo*.

[vii] Hem d'avançar en les reformes per tal de configurar gradualment un sistema de seguretat social amb característiques xineses, independent de l'empresari pel que fa a la gestió i als serveis prestats, i amb les fonts de finançament diversificades.

[viii] Com sempre, seguirem els principis essencials de "la reunificació pacífica", d'"un país, dos sistemes" i la Proposta de vuit punts presentada pel president Jiang Zemin;⁴⁹ treballarem de valent per desenvolupar les relacions entre ambdues ribes de l'estret de Taiwan i promourem la reunificació de la pàtria.

[ix] Intensificarem la cooperació caracteritzada per la igualtat i el benefici mutu amb els països desenvolupats, sobre la base dels Cinc principis de coexistència pacífica.⁵⁰

[x] [Colofó] Apleguem-nos al voltant del Comitè Central del PCX amb el camarada Jiang Zemin al mig, alcem ben amunt la bandera de la teoria de Deng Xiaoping, adherim-nos a la línia essencial del Partit, aprofitem les oportunitats, obrim camins nous amb esperit innovador i confiat, treballem amb diligència i, en el segle que comença, duguem a tots els àmbits la reforma i l'obertura i el procés de modernització socialista!

→ Conceptes clau

- *Referents essencials*: teoria de Deng Xiaoping.
- *Elements ideològics estructurals*: socialisme, principis socialistes, modernització socialista, economia de mercat socialista, progrés ètic i cultural socialista, segona etapa de modernització socialista, tercera etapa de modernització socialista, democràcia, modernització, esperit científic, un país, dos sistemes, cinc principis de coexistència pacífica.
- *Elements nacionalistes*: patriotisme, sistema de seguretat social amb característiques xineses, reunificació pacífica, una sola Xina, construcció del socialisme amb característiques xineses.

⁴⁹ La Proposta de vuit punts sobre la reunificació de la Xina s'inclou en el discurs titulat "Continuem lluitant per la reunificació de la pàtria", pronunciat per Jiang Zemin el 30 de gener de 1995. Els punts, sintetitzats, són els següents: 1. Principi d'una sola Xina. 2. Oposició a qualsevol activitat de Taiwan encaminada a crear dues Xines o una Xina i un Taiwan. 3. Preferència per la reunificació pacífica. 4. Enfrontar-se als intents per part de forces estrangeres de promoure la independència de Taiwan. 5. Desenvolupar la cooperació i els intercanvis econòmics entre ambdues ribes. 6. La cultura comuna de 5.000 anys és el vincle espiritual de tots els xinesos. 7. Respectar el desig dels taiwanesos de ser amos del seu destí. 8. Promoure les visites recíproques d'autoritats de Taiwan i continentals. Vegeu Ríos, *Taiwán*, 198-201.

⁵⁰ Presentats per primera vegada pel primer ministre Zhou Enlai el 1953, són encara l'estructura bàsica de les relacions internacionals de la Xina: 1. Respecte mutu a la sobirania i la integritat territorial. 2. No agressió. 3. No interferència en els assumptes interns d'altres països. 4. Igualtat i benefici mutu. 5. Coexistència pacífica de països amb sistemes socials diferents.

b) Informe de l'any 2001⁵¹

L'any 2001 és el primer d'aplicació del X Pla quinquennal (2001-2005), aprovat en la V Sessió plenària del XV Comitè Central del PCX. L'Informe d'aquest any, naturalment, ho reflecteix.

→ Declaracions amb contingut ideològic rellevant

En l'avaluació del desenvolupament econòmic i social del país durant el període corresponent a l'aplicació del IX Pla quinquennal (1996-2000) s'afirma que "s'ha establert una economia de mercat socialista en fase preliminar", i que "en general, la gent comença a gaudir d'una vida relativament confortable".

[XI] Amb l'acompliment del IX Pla quinquennal hem assolit els objectius estratègics de la segona fase del procés de modernització de la Xina, cosa que suposa un fonament molt sòlid per emprendre el X Pla i anar cap a la tercera fase.

[XII] A l'hora d'afrontar diferents contradiccions socials, sempre hem posat el desenvolupament econòmic com a prioritat i hem pres mesures efectives per promoure un desenvolupament sostingut, ràpid i sòlid de l'economia nacional, i així tenir la base que ens permetrà tractar adequadament altres contradiccions. Alhora, seguim la política de "fer dues tasques alhora i donar-los la mateixa importància a totes dues".

[XIII] "A vegades es pot avançar i a vegades cal recular" i "fer allò que és oportú i deixar de fer allò que no ho és" són principis que hem de seguir en el procés de reajustament de l'estructura industrial (...)

[XIV] Cal avançar en la reforma del sistema distributiu. Hem de seguir el principi de donar prioritat a l'eficàcia sense perdre de vista la justícia.

[XV] Hem de seguir el principi de "fer dues tasques alhora i donar-los la mateixa importància a totes dues". Hem de consolidar i reforçar el paper director del marxisme, educar el poble en el marxisme-leninisme, el pensament de Mao Zedong i la teoria de Deng Xiaoping, promoure el patriotisme, el col·lectivisme i el socialisme. Cal continuar educant els nostres quadres en l'important pensament de la "triple representativitat"⁵² i estimular-los l'esperit d'estudi, el coneixement polític i l'honestedat.

⁵¹ Zhu, *Report on the Outline of the Tenth Five-Year Plan*. Extensió de l'informe: 15.645 caràcters xinesos.

⁵² Segons aquest pensament, el PCX representa –diu que sempre ho ha fet– a) la tendència al desenvolupament de les forces productives avançades de la Xina, b) l'orientació de la cultura avançada de la Xina, i c) els interessos fonamentals de la immensa majoria del poble xinès. Jiang Zemin va postular per primera vegada la triple representativitat en el decurs d'una visita a la província de Guangdong, el febrer de 2000.

[xvi] Hem de continuar servint el poble i el socialisme, i "permetre que esclatin cent flors i que rivalitzin cent escoles".⁵³

[xvii] Cal desenvolupar un sistema polític democràtic socialista, governar segons la legalitat i fer de la Xina una país socialista sota l'imperi de la llei.

[xviii] Continuarem fidels als principis essencials de la "reunificació pacífica" i d'"un país, dos sistemes", i a la Proposta de vuit punts del president Jiang Zemin.

[xix] [Colofó] Som ja al segle XXI i hem iniciat el camí envers els objectius estratègics de la tercera etapa del procés de modernització. (...) Apleguem-nos al voltant del Comitè Central del PCX amb el camarada Jiang Zemin al mig, alcem ben amunt la bandera de la teoria de Deng Xiaoping, adherim-nos a la línia essencial del Partit i seguim la direcció de l'important principi de la triple representativitat. Desvetllem-nos i treballem pels objectius que preveu el X Pla quinquennal per crear un país socialista fort, pròsper, democràtic i culturalment avançat!

→ Conceptes clau

- *Referents essencials*: pensament de Mao Zedong, teoria de Deng Xiaoping, pensament de la triple representativitat.
- *Elements ideològics estructurals*: marxisme, marxisme-leninisme, socialisme, civilització espiritual socialista, democràcia, democràcia socialista, col·lectivisme, economia de mercat socialista, modernització, esperit científic, eleccions democràtiques, un país dos sistemes, multipolarització, globalització econòmica, cinc principis de coexistència pacífica.
- *Elements nacionalistes*: via socialista amb característiques xineses, patriotisme, reunificació pacífica, una sola Xina.

⁵³ Aquest és l'eslògan que va llançar Mao l'abril de 1956, com a pas previ a l'efímera campanya d'invitació a la llibertat de crítica que, amb tal denominació, va iniciar el febrer de 1957 i que va acabar, sobtadament, el juliol del mateix any. La campanya estava inspirada en els períodes "Primaveres i tardors" (722-481) i "Regnes combatents" (403-256) en què gran nombre d'escoles i pensadors –i de manera destacada, Confuci– competien intel·lectualment.

També, Deng Xiaoping en el seu famós discurs "Emancipem la ment, actuem en funció de la realitat i mirem units cap endavant" (13-12-1978) diu: "Frente a los problemas ideológicos, en ningún caso se debe recurrir a métodos represivos, sino aplicar a conciencia la política de 'que se abran cien flores y que compitan cien escuelas'". Vegeu Comisión del Comité Central, *Textos escogidos*, 174.

c) Informe de l'any 2002⁵⁴

→ Declaracions amb contingut ideològic rellevant

[xx] Hem de ser escrupolosos en el principi de "primer alimentar el poble i després construir el país", així com en racionalitzar les despeses i actuar discriminant les prioritats.

[xxi] Iniciarem més projectes clau d'industrialització amb tecnologia avançada en camps com ara xarxes d'informació, nous components electrònics, circuits integrats, programari, materials innovadors i en la producció de medicaments tradicionals xinesos a través de tecnologies modernes.

[xxii] Desenvoluparem la filosofia i les ciències socials, i en centrarem la recerca sobre objectius estratègics a llarg termini i en temes que afectin els interessos generals del país.

En l'apartat sobre la promoció del progrés ideològic i cultural:

[xxiii] Cal escarrassar-se a educar els quadres i el poble en general en el marxisme-leninisme, el pensament de Mao Zedong, la teoria de Deng Xiaoping i l'important pensament de la "triple representativitat".

[xxiv] S'aplicarà el *Codi de conducta dels ciutadans* per tal que la població cultivi les virtuts bàsiques de "patriotisme i observança de la llei; cortesia i honestetat; solidaritat; diligència, frugalitat i autosuperació, i lleialtat i col·laboració".

[xxv] [Colofó] Apleguem-nos al voltant del Comitè Central del PCX amb el camarada Jiang Zemin al mig, alcem ben amunt la bandera de la teoria de Deng Xiaoping i seguim el principi de la "triple representativitat", per tal d'enfortir la nostra confiança, superar les dificultats i treballar de valent per assolir nous èxits en la reforma i obertura i el procés de modernització, amb esperit de progressar d'acord amb els temps actuals per construir un futur millor!

→ Conceptes clau

- *Referents essencials*: pensament de Mao Zedong, teoria de Deng Xiaoping, pensament de la triple representativitat.
- *Elements ideològics estructurals*: marxisme-leninisme, socialisme, civilització espiritual socialista, democràcia, democràcia socialista, col·lectivisme, economia de mercat socialista, reforma i obertura, modernització socialista, esperit científic, un país dos sistemes, multipolarització, globalització econòmica, cinc principis de coexistència pacífica.
- *Elements nacionalistes*: via socialista amb característiques xineses, patriotisme, reunificació pacífica, una sola Xina.

⁵⁴ Zhu, *Report on the Work of the Government: 2002*. Extensió de l'informe: 15.174 caràcters xinesos.

d) Informe de l'any 2003⁵⁵

L'Informe de 2003 de Zhu Rongji —el seu mandat de primer ministre es va iniciar el març de 1998 i conclou ara— fa balanç de la tasca de govern dels darrers cinc anys, i també exposa una sèrie de propostes al nou Govern —fet interessant perquè, en realitat, són suggeriments de Jiang Zemin a Hu Jintao.

→ Declaracions amb contingut ideològic rellevant

[xxvi] Hem assolit els objectius estratègics de la segona etapa del procés de modernització i hem iniciat el camí dels objectius de la tercera etapa.

[xxvii] En el decurs dels darrers cinc anys, s'han obtingut èxits molt importants pel que fa a la construcció de la democràcia i la civilització espiritual socialistes.

[xxviii] Hem d'accelerar l'establiment d'un nou ordre en l'economia de mercat socialista a través de la reforma i la rectificació. Hem d'obrir-nos més a l'exterior en integrar les estratègies d'"introduir" i "globalitzar".

[xxix] Hem fet compatibles l'imperi de la llei amb el de la virtut. S'han promogut activitats per tot el país destinades a avançar en la cultura i l'ètica socialistes, i també a promoure un nou codi de conducta entre la població. S'ha emfasitzat el desenvolupament ideològic i moral. El coneixement científic s'ha fet més popular i s'ha escampat l'esperit de la ciència.

[xxx] (...) Hem accelerat el desenvolupament del model empresarial modern, d'acord amb els principis de "claredat en els drets de propietat, definició de drets i responsabilitats, separació dels àmbits d'administració empresarial i governamental, i implantació de la gestió científica" (...)

Dels requisits generals que el Comitè Central del PCX estableix sobre la tasca de govern per aquest any destaca:

[xxxi] (...) Tenir com a guia la teoria de Deng Xiaoping i l'important pensament de la triple representativitat; aplicar seriosament d'esperit del XVI Congrés; (...) promoure un desenvolupament coordinat dels àmbits material, polític i espiritual de la civilització socialista.

[xxxii] (...) Harmonitzar els interessos de tots els sectors.

[xxxiii] La multipolarització mundial i la globalització econòmica avancen enmig de giragonses.

⁵⁵ Zhu, *Report on the Work of the Government: 2003*. Extensió de l'informe: 22.536 caràcters xinesos.

[xxxiv] [Colofó] El XVI Congrés Nacional del Partit [novembre de 2002] ha dissenyat un ambiciós projecte i un programa d'acció per construir a la Xina una societat moderadament pròspera en tots els sentits. (...) Creiem fermament que, sota el lideratge del Comitè Central del Partit, amb el camarada Hu Jintao com a secretari general, el poble xinès de totes les ètnies, alçant ben amunt la bandera de la teoria de Deng Xiaoping i aplicant a fons l'important pensament de la triple representativitat, es dedicarà amb cor i ànima a la causa de construir el socialisme amb característiques xineses, sumant victòries en la via del progrés!

→ Conceptes clau

- *Referents essencials*: teoria de Deng Xiaoping, pensament de la triple representativitat.
- *Elements ideològics estructurals*: reforma i obertura, economia de mercat socialista, democràcia socialista, civilització espiritual socialista, ètica i cultura socialistes, democràcia, esperit de la ciència, un país dos sistemes, globalització econòmica, modernització, multipolarització, cinc principis de coexistència pacífica.
- *Elements nacionalistes*: reunificació pacífica, una sola Xina, socialisme amb característiques xineses.

2.2 Els informes del primer ministre Wen Jiabao

Vegem a continuació el buidatge del contingut ideològic dels quatre informes presentats pel primer ministre Wen Jiabao; els corresponents als anys 2004-2007.

a) Informe de l'any 2004⁵⁶

→ Declaracions amb contingut ideològic rellevant

El primer informe de Wen Jiabao sobre l'activitat governamental qualifica l'any 2004 de crucial en el procés de reforma i desenvolupament de la Xina. Entre les tasques i idees principals per al seu Govern hi ha:

[xxxv] (...) Equilibrar els interessos de tots els sectors, donar prioritat a la gent i promoure la reforma i la innovació d'acord amb "cinc plans generals"⁵⁷ (...)

[xxxvi] Per assegurar un control global efectiu, cal mantenir la coherència i l'estabilitat de les polítiques macroeconòmiques, i ajustar-ne la intensitat i l'objecte al

⁵⁶ Wen, *Report on the Work of the Government: 2004*. Extensió de l'informe: 16.592 caràcters xinesos.

⁵⁷ Amb la denominació de "cinc plans generals" es fa referència a cinc desenvolupaments a equilibrar: l'urbà i el rural, els regionals, l'econòmic i el social, l'humà i el natural, i l'interior i l'exterior.

moment oportú i a la intensitat adequada per respondre a l'evolució i als canvis de la situació econòmica.

[xxxvii] Considerem tan importants les ciències socials com les naturals, i aprofitarem absolutament el paper cabdal que tenen la filosofia i les ciències socials en el desenvolupament econòmic i social.

[xxxviii] Les necessitats culturals i intel·lectuals de la gent augmenta constantment juntament amb el desenvolupament econòmic i el progrés social a la Xina. Cal desenvolupar enèrgicament una cultura socialista avançada. Promourem amb fermesa l'esperit nacional centrat en el patriotisme i intensificarem, sobretot, l'educació ideològica i moral del jovent.

[xxxix] Continuarem promovent la multipolarització mundial, la democràcia en les relacions internacionals i la diversitat de models de desenvolupament, com també estimularem el progrés en la globalització econòmica perquè beneficiï totes les nacions.

[xl] [Colofó] Creiem fermament que, sota el lideratge del Comitè Central del Partit, amb el camarada Hu Jintao com a secretari general, el poble xinès de totes les ètnies, alçant ben amunt les banderes de la teoria de Deng Xiaoping i l'important pensament de la triple representativitat, i amb plena confiança en la gent de totes les ètnies, sens dubte superarem les dificultats i els entrebancs per progressar en la reforma i l'obertura i en el procés de modernització socialista!

→ **Conceptes clau**

- *Referents essencials*: teoria de Deng Xiaoping, pensament de la triple representativitat.
- *Elements ideològics estructurals*: civilització espiritual socialista, democràcia, democràcia socialista, sistema legal socialista, reforma i obertura, societat moderadament pròspera, cinc plans globals, desenvolupament equilibrat, cultura socialista avançada, globalització, un país dos sistemes, multipolarisme, cinc principis de coexistència pacífica, modernització socialista.
- *Elements nacionalistes*: patriotisme, reunificació de la pàtria, reunificació pacífica, rejueniment de la nació xinesa, reformes militars amb característiques xineses, una sola Xina.

b) Informe de l'any 2005⁵⁸

→ **Declaracions amb contingut ideològic rellevant**

[xli] Cal establir i aplicar una perspectiva científica sobre el desenvolupament. Aquesta perspectiva és una novetat que el PCX ha incorporat en la seva ideolo-

⁵⁸ Wen, *Report on the Work of the Government: 2005*. Extensió de l'informe: 18.145 caràcters xinesos.

gia guia per al procés cap a la modernització socialista. (...) Amb el poble com a prioritat, hem de posar l'accent en els "cinc plans generals" per tal d'aconseguir un desenvolupament global, equilibrat i sostingut de l'economia i de tota la societat.

[XLII] Hem d'equilibrar els interessos generals amb els locals. (...) D'acord amb el principi estratègic de "coordinar totes les activitats de la nació com si fossin moviments d'escacs".

[XLIII] Hem de treballar dur i aprofitar les oportunitats que sorgeixen per accelerar el desenvolupament, però sense, ignorant la realitat, cometre la imprudència de buscar només el creixement econòmic immediat. Si no tenim això en compte, podem acabar "fent girar les rodes sense anar enlloc" i, fins i tot, patir pèrdues importants.

La primera vegada que en un informe del Govern es parla de "construir una societat harmònica" és quan s'enumeren les idees bàsiques que hauran de presidir la tasca governamental per a l'any 2005; després es defineixen tres aspectes considerats imprescindibles per assegurar el compliment dels objectius anuals pel que fa al desenvolupament econòmic i social, el tercer dels quals és:⁵⁹

[XLIV] (...) Construir una societat harmònica. Per tal de construir una societat socialista, democràtica i de dret, justa i equitativa, fiable i amistosa, plena d'energia i vitalitat, segura i disciplinada, i en què l'home i la natura estiguin en harmonia, caldrà unir totes les forces possibles, posar en joc tots els factors positius i estimular la creativitat de tota la societat. Caldrà equilibrar adequadament els interessos de totes les parts i assegurar-nos que tothom comparteix els fruits de la reforma i el desenvolupament.

En parlar de les reformes rurals, s'anuncia un altre punt important:

[XLV] Eximirem els camperols de l'impost agrícola i de totes les càrregues financeres, cosa que representa un canvi radical, ja que l'obligació de pagar al Govern l'impost en cereals és un costum que ha durat més de dos mil anys.

El capítol V de l'Informe es titula "Desenvolupar amb decisió els serveis socials i construir una societat harmònica" (积极发展社会事业和建设和谐社会). En aquest capítol hi trobem una formulació interessant pel que fa al concepte d'educació:

⁵⁹ El primer i el segon fan referència, respectivament, a la necessitat de reestructurar la macroeconomia i d'aprofundir en el procés de reforma i obertura.

[XLVI] Accelerarem la reforma i la innovació pel que fa als continguts i mètodes docents, reduïrem la càrrega docent dels estudiants i accelerarem l'educació a distància moderna.

[XLVII] Desenvoluparem una cultura socialista avançada. Posarem èmfasi en l'evolució ideològica i moral i promourem l'esperit nacional patriòtic, l'esperit reformista i innovador d'acord amb els temps actuals, i una ideologia col·lectivista i socialista.

El capítol VII, "Seguir la via del desenvolupament pacífic i una pacífica política exterior independent" (坚持和平发展道路与独立自主的和平外交政策), afirma:

[XLVIII] La via del procés de modernització socialista de la Xina és una via de desenvolupament pacífic. (...) La Xina basa el seu desenvolupament, sobretot, en els recursos propis i els seus esforços de reforma i innovació, i també en prendre part activa en la globalització econòmica i la cooperació regional.

[XLIX] [Colofó] Amb la moral ben alta, el poble de totes les ètnies camina vers el socialisme amb característiques xineses. (...) Sota el lideratge del Comitè Central, amb el camarada Hu Jintao com a secretari general, alcem ben amunt les banderes de la teoria de Deng Xiaoping i l'important pensament de la triple representativitat, units en un sol cor i una sola ànima treballem de manera coordinada i incansable per assolir nous èxits en la reforma i l'obertura i en el procés de modernització!

→ Conceptes clau

- *Referents essencials*: teoria de Deng Xiaoping, pensament de la triple representativitat.
- *Elements ideològics estructurals*: democràcia, democràcia socialista, economia de mercat socialista, civilització espiritual, civilització espiritual socialista, ideologia col·lectivista i socialista, modernització socialista, societat moderadament pròspera, globalització, cinc plans globals, estabilitat social, perspectiva científica, societat harmònica, cultura socialista avançada, societat harmònica socialista, un país dos sistemes, desenvolupament pacífic, cinc principis de coexistència pacífica, multipolarització, multilateralisme.
- *Elements nacionalistes*: esperit nacional patriòtic, reunificació pacífica, una sola Xina.

c) Informe de l'any 2006⁶⁰

L'Informe de 2006 coincideix amb la presentació de l'XI Pla quinquennal (2006-2010). A diferència de l'Informe de 2001, però, la tasca de govern és l'assumpte preferent i l'exposició del Pla quinquennal ocupa una relativament breu part final de l'Informe, el qual no canvia el títol habitual —*Informe sobre la tasca del Govern*—, com es va fer el 2001 —*Informe sobre l'esbós del X Pla quinquennal per al desenvolupament econòmic i social*—. Aquests detalls es podrien interpretar com un senyal del Govern xinès de restar protagonisme a un element, com és el pla quinquennal, molt connotat d'intervencionisme econòmic i polític comunista.

→ Declaracions amb contingut ideològic rellevant

Abans de detallar les tasques principals per a aquest any 2006, l'Informe fa una mena de resum programàtic i doctrinal:

[I] Per tal de fer bé la tasca de govern i iniciar correctament l'aplicació de l'XI Pla quinquennal, cal adoptar les següents línies bàsiques de pensament: prendre com a guia la teoria de Deng Xiaoping i l'important pensament de la triple representativitat, seguir atentament les línies mestres establertes en el XVI Congrés Nacional del PCX i en les sessions plenàries III, IV i V del XVI Comitè Central, aplicar el model científic en el desenvolupament, continuar accelerant la reforma i l'obertura, i estimular la innovació independent, continuar promovent la reestructuració econòmica i el canvi de model de creixement, amb els problemes que afecten els interessos essencials de la gent com a prioritat de la nostra agenda, intensificar els esforços per construir una economia socialista, promoure el desenvolupament polític i cultural del país, i crear una societat harmònica.

[II] Promoure la construcció d'un nou camp socialista és una tasca històrica fonamental que va aprovar la V Sessió plenària del XVI Comitè Central del Partit, i que tindrà un impacte global en la construcció d'una societat moderadament pròspera en tots els aspectes i en la modernització del país.

[III] Aquest any s'eliminarà totalment l'impost agrícola a tot el país, un impost que a la Xina s'ha recaptat durant 2.600 anys. Aquest sí que és un canvi que fa època.

[IV] La Xina ha iniciat una etapa de la seva història en què cal que posi més confiança en els avenços científics i tecnològics i en la innovació per guiar el desenvolupament econòmic i social. (...) Hem d'anar més enllà en el desenvolupament

⁶⁰ Wen, *Report on the Work of the Government: 2006*. Extensió de l'informe: 20.481 caràcters xinesos.

lupament de la filosofia i les ciències socials, i obrir nous camins en la recerca teòrica.

[LIV] Recolzarem el desenvolupament de la medicina tradicional xinesa per a la prevenció i el tractament de qualsevol malaltia.

[LV] Una tasca estratègica cabdal en el procés de modernització socialista de la Xina és el reforçament de l'exèrcit i la defensa nacional. Hem de continuar prenent com a guia el pensament militar de Mao Zedong, el pensament de Deng Xiaoping sobre la millora de l'exèrcit en la nova època, i el pensament de Jiang Zemin sobre la defensa nacional i la millora de l'exèrcit; (...) hem d'accelerar la reforma militar amb característiques xineses (...).

[LVI] Aquest any tampoc ens desviarem en absolut del camí del desenvolupament pacífic. (...) Continuarem salvaguardant la seguretat de tothom sobre la base de l'harmonia i de la confiança mútua, promourem la prosperitat general fonamentada en la igualtat i el benefici mutu. La Xina continuarà essent inclusiva i oberta d'idees, promourà el diàleg entre civilitzacions i treballarà per crear un ordre internacional més just i equitatiu.

[LVII] El Govern i el poble xinès treballaran sense descans amb els pobles de totes les nacions per un nou món, pacífic, just i harmònic.

[LVIII] El contingut del Projecte [del Pla quinquennal] expressa la filosofia estratègica d'aplicar una perspectiva científica en el desenvolupament i de construir d'una societat harmònica socialista. Emfasitza la necessitat de mantenir els "cinc plans generals (...)

[LIX] [Colofó] La Xina enceta una nova fase històrica en el camí envers l'objectiu de construir una societat moderadament pròspera en tots els aspectes. Cal estar encara més units al voltant del Comitè Central i del seu secretari general Hu Jintao, enarborar ben amunt la gran bandera de la teoria de Deng Xiaoping i l'important pensament de la triple representativitat, ajuntar la saviesa i la força dels 1.300 milions de persones del nostre poble, treballar amb diligència i confiança per assolir l'èxit, escarrassar-nos perquè l'XI Pla quinquennal sigui una realitat i escriure un nou capítol de la història del nostre procés de modernització socialista.

→ **Conceptes clau**

- *Referents essencials:* teoria de Deng Xiaoping, pensament de la triple representativitat.
- *Elements ideològics estructurals:* progrés social i ideològic socialista, economia socialista, nou camp socialista, desenvolupament científic, cultura socialista, democràcia, democràcia socialista, economia de mercat socialista, modernització socialista, societat moderadament pròspera, perspectiva científica, harmonia, societat harmònica, societat harmònica socialista, país harmònic, un món nou harmònic,

reforma i obertura, cinc plans globals, un país dos sistemes, la via del desenvolupament pacífic, diàleg entre civilitzacions, cinc principis de coexistència pacífica, diplomàcia multilateral, nou camp socialista.

- *Elements nacionalistes*: reunificació pacífica, una sola Xina, saviesa del poble xinès, socialisme amb característiques xineses.

d) Informe de l'any 2007⁶¹

L'informe de 2007 és el penúltim d'aquest Govern, i l'últim que Wen Jiabao presenta davant la X APN, ja que el de 2008 ja ho farà davant el I Ple de l'XI APN.

→ Declaracions amb contingut ideològic rellevant

En les tasques principals dutes a terme el 2006 s'insisteix que:

[IX] S'han fet progressos en la construcció d'un nou camp socialista. (...) S'han eliminat l'impost agrícola i els impostos sobre productes agrícoles especials a tot el país, i així s'ha posat fi a un impost que a la Xina s'ha recaptat entre els camperols productors de cereals durant més de 2.600 anys.

[IXI] De la nostra experiència traiem les conclusions següents: Hem de tenir les ments lliures i un plantejament realista i pragmàtic, seguir el ritme dels temps, treballar dur amb esperit innovador i capdavanter, seguir escrupolosament la via del socialisme xinès, seguir la política de reforma i obertura, perseguir el desenvolupament d'acord amb principis científics, mantenir l'harmonia social durant el procés de desenvolupament i assegurar-nos que aquest sigui pacífic. Només així assolirem els objectius últims que ens hem marcat per a la modernització.

Un dels punts del pla general de treball per a l'any 2007 diu:

[XII] (...) Cal que la reforma i l'obertura siguin el motor de tota la nostra tasca. Hem de continuar en al direcció reformista per tal de desenvolupar l'economia de mercat socialista. Per satisfer els requeriments del desenvolupament econòmic i social, cal promoure la reestructuració econòmica, política, cultural i social, i accelerar l'establiment de garanties institucionals per implementar el model científic de desenvolupament i construir una societat harmònica.

Per primera vegada en un informe sobre la tasca del Govern hi ha un capítol sencer dedicat a la creació d'una societat harmònica socialista:⁶²

[XIII] IV. Promoure la creació d'una societat harmònica socialista. L'estabilitat i l'harmonia socials i una vida millor són aspiracions de tot el poble i un objectiu

⁶¹ Wen, *Report on the Work of the Government: 2007*. Extensió de l'informe: 19.942 caràcters xinesos.

⁶² Amb anterioritat, l'XI Pla quinquennal (2006-2010) li dedica el capítol 10.

primordial de la tasca del Govern. Aquest any hem de seguir a consciència els principis rectors exposats en la VI Sessió plenària del Comitè Central del PCX, adoptar mesures més efectives i fer progressos importants en la construcció d'una societat harmònica socialista.

[LXIV] (...) Instituirem l'educació gratuïta per als estudiants de magisteri (...). Aquesta mesura està projectada per demostrar a tota la societat la importància de l'ensenyament i per crear una atmosfera de respecte envers els professors i l'educació (...)

[LXV] Recolzarem el desenvolupament de la medicina tradicional xinesa i de la medicina popular de les minories ètniques, i el seu important paper en la prevenció i tractament de les malalties.

[LXVI] Ampliarem l'abast del projecte "tenir menys fills equival a prosperar més de pressa" per a les zones rurals.

En el següent paràgraf s'anuncia la campanya de difusió del "concepte socialista d'honor i deshonor", un dels elements del "sistema de valors essencials socialista" —juntament amb el marxisme, el socialisme amb característiques xineses, el patriotisme i l'esperit de reforma i innovació—, i que Hu Jintao detalla en una llista de "vuit honors i deshonsors".

[LXVII] Promourem la ideologia comuna del socialisme xinès entre tots els grups socials, llançarem una àmplia campanya de difusió del concepte socialista d'honor i deshonor, i crearem una atmosfera en la societat que afavorirà el comportament civilitzat i ètic.

[LXVIII] Establirem un sistema a tot el país de prestacions assistencials mínimes per a residents rurals, el qual és una de les mesures cabdals per resoldre els problemes de l'agricultura, de les àrees rurals i de la pagesia, i per construir una societat harmònica.

[LXIX] L'aspecte més important en la construcció d'una societat harmònica és enfortir la democràcia i el sistema legal per tal de promoure la justícia social. Activament, però amb prudència, durem a terme reformes en el sistema polític i accelerarem el desenvolupament de la democràcia amb característiques xineses.

[LXX] Farem complir escrupolosament la Llei d'autonomia de les regions de les minories ètniques per tal de consolidar i desenvolupar les relacions ètniques socialistes, basades en la igualtat, la solidaritat, l'ajuda mútua i l'harmonia.

[LXXI] Hem de salvaguardar els drets i els interessos legítims de la gent com a punt de partida i objectiu en la gestió correcta dels problemes socials en el nou període, i promoure l'estabilitat i l'harmonia socials.

[LXXII] Hem d'actuar d'acord amb les condicions reals de la Xina i integrar totalment el lideratge del Partit, la posició de la gent com a propietària del país i l'activitat del Govern d'acord amb l'imperi de la llei.

[LXXIII] Fem una crida a promoure la construcció d'un món harmònic, la qual cosa està en línia amb la tendència dels temps al món actual i reflecteix els interessos i les aspiracions comuns de la gent de tot el planeta.

[LXXIV] Per construir un món harmònic cal que hi hagi igualtat política i democràcia, cooperació econòmica mútuament beneficiosa i intercanvis culturals que estimulin el progrés comú; així mateix, els països del món han de treballar plegats en amistosa cooperació per abordar les tradicionals i les no tradicionals amenaces de seguretat global i aconseguir una pau duradora i prosperitat per a tot el món.

[LXXV] [Colofó] Unim-nos al voltant del Comitè Central del PCX i del seu secretari general Hu Jintao, enarborem ben amunt la gran bandera de la teoria de Deng Xiaoping i l'important pensament de la triple representativitat, apliquem a fons el model científic de desenvolupament i accelerem la construcció d'una societat harmònica socialista. Treballem plegats amb un sol cor i una sola ànima, obrim nous camins i progressem amb energia en la reforma, l'obertura i la modernització socialista!

→ **Conceptes clau**

- *Referents essencials:* teoria de Deng Xiaoping, pensament de la triple representativitat.
- *Elements ideològics estructurals:* progrés social i ètic socialista, concepte socialista d'honor i deshonor, nou camp socialista, relacions ètniques socialistes, democràcia, democràcia socialista, economia de mercat socialista, sistema legal socialista, reforma i obertura, modernització socialista, societat moderadament pròspera, perspectiva científica, harmonia, harmonia social, societat harmònica, societat harmònica socialista, món harmònic, desenvolupament científic, un país dos sistemes, desenvolupament pacífic, cinc principis de coexistència pacífica.
- *Elements nacionalistes:* via xinesa cap al socialisme, reunificació pacífica, una sola Xina, reforma militar amb característiques xineses, democràcia amb característiques xineses.

3. Algunes anàlisis i consideracions

A continuació analitzarem breument el resultat del buidatge dels informes anteriors. També comentarem algunes qüestions que han sorgit en comparar la versió en xinès —l'única realment oficial— i la versió en anglès —que facilita el Consell d'Estat a través del seu portal web institucional— dels informes analitzats.

3.1 Sobre els continguts

En les *declaracions amb contingut ideològic rellevant* destaca l'èmfasi en la necessitat de transmetre els valors per crear una civilització espiritual socialista (XXVII, XXXI) i una societat moderadament pròspera en tots els àmbits (XXXIV, LI, LIX). Per arribar-hi es compta, sobretot, amb el paper determinant de l'ensenyament (III, LXIV) i el de la perspectiva, el mètode i els coneixements científics (VI, XXIX, XLI, L, LIII, LVIII, LXI, LXII, LXXV). També són cabdals en aquest procés de "reforma i obertura" (II, X, XXV, XL, XLIX, L, LXI, LXII, LXXV) i de construcció de la democràcia (XXVII, XXXIX, XLIV, LXIX, LXXIV), la recerca teòrica que aporten la filosofia i les ciències socials (II, XXII, XXXVII, LIII), i la saviesa i força del poble xinès (LIX). L'apel·lació a les "característiques xineses" (II, VII, XXXIV, XLIX, LV) es reitera com a qualificatiu de diferents conceptes, com ara socialisme, democràcia i seguretat social.

La proposta de "construir una societat harmònica" (XLIV, L, LVIII, LXI, LXII, LXIII, LXVIII, LXIX, LXX, LXXI, LXXV) —i també un "món harmònic" (LVII, LXXIII, LXXIV)— és, juntament amb la creació d'un "nou camp socialista" (LI, LX), una de les principals aportacions de Hu Jintao al corpus teòric del socialisme xinès. L'èxit d'aquesta proposta es fonamenta en un "sistema de valors essencials socialista" —és a dir, marxisme (XV, XXIII), socialisme amb característiques xineses (II, V, XXXIV, XLIX, LXI, LXVII), patriotisme (V, XV, XXIV, XXXVIII, XLVII), esperit de reforma i innovació (III, X, XLVIII, L, LIII, LXI), i concepte socialista d'honor i deshonor (LXVII).

El costum tradicional xinès d'usar refranys, dites i eslògans també es reflecteix en els textos polítics. Recollim els següents: "Fer dues tasques alhora i donar-los la

mateixa importància a totes dues"⁶³ (IV, XII, XV); "a vegades es pot avançar i a vegades cal recular" (XIII); "fer allò que és oportú i deixar de fer allò que no ho és" (XIII); "donar prioritat a l'eficàcia sense perdre de vista la justícia" (XIV); "permetre que esclatin cent flors i que rivalitzin cent escoles" (XVI); "primer alimentar el poble i després construir el país" (XX); "fer compatibles l'imperi de la llei amb el de la virtut" (XXIX); "coordinar totes les activitats de la nació com si fossin moviments d'escacs" (XLII); "fer girar les rodes per no anar enlloc" (XLIII), i "tenir menys fills equival a prosperar més de pressa" (LXVI).

Quan es parla d'eliminació dels impostos agrícoles, s'emfasitza en el canvi radical que això significa (XLV, LII, LX), ja que la recaptació d'aquests impostos té una tradició de 2.600 anys —es refereix a l'impost dels cereals—. És interessant l'afirmació que cal reduir la càrrega dels deures escolars perquè obstaculitzen l'esperit d'innovació (III, XLVI) i també les referències continuades a la necessitat de promoure la medicina tradicional xinesa (XXI, LIV, LXV).

A la taula 1 es fa una relació d'alguns dels *conceptes clau* que apareixen en els informes de la tasca del Govern, per ordre subjectiu de rellevància i agrupats segons la classificació establerta en aquest treball. El recompte s'ha fet sobre la versió en xinès dels informes. S'hi pot observar la freqüència d'aparició i la distribució d'aquests conceptes, i també les seves diferències entre els informes de Zhu Rongji i els de Wen Jiabao. No cal dir que aquests paràmetres, sense una anàlisi en profunditat, tenen un valor merament estadístic.

Pel que fa als *referents essencials*, és a dir, els líders de les quatre generacions i les seves aportacions teòriques, el pensament de Mao Zedong no apareix en absolut en els informes dels anys 2000, 2003 i 2004 —sí que ho fa la teoria de Deng Xiaoping i la triple representativitat de Jiang Zemin—, apareix una vegada en els informes dels anys 2001 i 2002, i, fent només referència al seu pensament militar, en els informes dels anys 2005, 2006 i 2007. Dels "líders supremes del país", a banda de l'absència de Hua Guofeng, Mao és el menys esmentat, i Jiang el que més

⁶³ Vegeu més avall uns comentaris sobre la traducció d'aquest principi.

TAULA 1. Freqüència i distribució d'alguns conceptes clau en els informes sobre la tasca del Govern xinès

Conceptes clau	Informes sobre la tasca del Govern								total
	Zhu Rongji				Wen Jiabao				
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
PCX 中国共产党/党中央/中共中央	8	5	7	5	5	5	4	2	41
— referents essencials									
Mao Zedong 毛泽东	-	1	1	-	-	1	1	1	5
Deng Xiaoping 邓小平	4	2	3	4	3	4	3	3	26
Jiang Zemin ^(a) 江泽民	5	5	11	6	4	4	3	3	41
Hu Jintao 胡锦涛	-	-	-	1	1	2	2	3	9
— elements ideològics estructurals									
marxisme 马克思主义	-	1	-	-	-	-	-	-	1
marxisme-leninisme 马列主义	-	1	1	-	-	-	-	-	2
socialisme, socialista ^(b) 社会主义	16	25	8	23	11	18	21	22	144
desenvolupament econòmic 经济发展	3	13	6	13	6	9	9	5	64
reforma i obertura, gaige kaifang 改革开放	9	3	7	7	5	7	13	8	59
benestar moderat, xiaokang 小康	-	3	-	4	3	3	5	3	21
harmonia, harmònic ^(d) , hexie 和谐	-	-	-	-	1	7	9	19	36
societat harmònica ^(e) , hexie shehui 和谐社会	-	-	-	-	-	3	3	4	10
societat harm. socialista 社会主义和谐社会	-	-	-	-	-	3	1	4	8
món harmònic 和谐世界	-	-	-	-	-	-	-	4	4
desenvolupament pacífic 和平发展	-	-	-	-	-	3	1	3	7
nou camp socialista 社会主义新农村	-	-	-	-	-	-	8	5	13
col·lectivisme 集体主义	1	1	-	-	-	1	-	-	3
democràcia, democràtic ^(f) , minzhu 民主	6	15	4	10	11	10	16	16	88
drets humans, renquan 人权	2	1	-	-	-	-	-	-	3
ciència, científic ^(g) , kexue 科学	9	16	6	14	14	17	12	18	106
honor-deshonor socialista 社会主义荣辱	-	-	-	-	-	-	-	1	1
modernització ^(h) , xiandaihua 现代化	12	12	13	13	10	12	7	8	87
globalització econòmica 经济全球化	-	3	-	2	2	2	-	-	9
— elements nacionalistes									
amb característiques xineses ^(c) 中国特色	3	2	-	3	1	2	2	4	17
reunificació pacífica, heping tongyi 和平统一	6	4	3	4	3	4	3	2	29
un país, dos sistemes 一国两制	2	3	2	4	2	2	2	2	19
patriotisme 爱国主义	1	1	4	2	2	1	-	-	11

Notes:

(a) Inclou les referències a la "triple representativitat" i a la "proposta de vuit punts sobre Taiwan", ambdues associades al nom de Jiang Zemin.

(b) "Socialista" adjectiva "civilització espiritual", "modernització", "economia de mercat", "educació", "relacions", "societat harmònica", "via", "esperit", "democràcia".

(c) "Amb característiques xineses": socialisme, democràcia, seguretat social, afers militars, etc.

(d) "Harmònic" inclou societat harmònica, societat harmònica socialista i món harmònic.

(e) "Societat harmònica" no inclou societat harmònica socialista.

(f) "Democràtic" adjectiva "societat", "sistema legal", "política", "administració", "partits", "eleccions", "presa de decisions", "control", "civilització", "drets", "justícia".

(g) "Científic" adjectiva "mètode", "esperit", "investigació", "coneixement", "gestió", "planificació", "desenvolupament".

(h) "Modernització" inclou "modernització socialista".

Font: Elaboració pròpia.

ho és⁶⁴ —si bé, molt menys en el mandat de Hu Jintao. Deng hi té una presència notable i absolutament regular. Les freqüències,⁶⁵ en ordre decreixent del total, són: Jiang Zemin (27/14), Deng Xiaoping (13/13), Hu Jintao (1/8) i Mao Zedong (2/3).

Les obligades referències al Partit Comunista hi són de manera regular (25/16), però amb tendència a minvar durant el període Wen.

Quant als *elements ideològics estructurals* que recull la taula 1, la seva presència en els informes és, també en ordre decreixent: "socialisme" (72/72), "ciència" (45/61), "democràcia" (35/53), "modernització" (50/37), "desenvolupament econòmic" (35/29), "reforma i obertura" (26/33), "harmonia" (0/36), "benestar moderat" (7/14), "nou camp socialista" (0/13), "globalització econòmica" (5/4), "desenvolupament pacífic" (0/7), "col·lectivisme" (2/1), "drets humans" (3/0), "marxisme-leninisme" (2/0), "marxisme" (1/0) i "honor-deshonor socialista (0/1)".

Cal destacar que "socialisme" —i "socialista"— és el terme ideològic més present en els informes del Govern —hi apareix 144 vegades— i, curiosament, amb una distribució perfecta en els d'ambdós primers ministres —72 vegades. Juntament amb "socialisme", els termes que tenen més presència en el discurs dels governs xinesos del segle XXI són: "ciència"/"científic", "democràcia"/"democràtic", "modernització", "desenvolupament econòmic" i "reforma i obertura". Els conceptes que ha introduït la Quarta Generació, i que no apareixen ni una sola vegada en els informes del període anterior, són: "harmonia"/"harmònic" —naturalment, aquí destaca "societat harmònica socialista"—, "nou camp socialista" i "desenvolupament pacífic". Per altra banda, cal destacar les absències dels conceptes "marxisme" i "drets humans" en els informes del període de Hu Jintao.

Les freqüències dels *elements nacionalistes* —l'últim bloc de la taula 1— són les següents: "reunificació pacífica" (17/12), "un país, dos sistemes" (11/8), "amb característiques xineses" (8/9) i "patriotisme" (8/3). La presència d'elements de caire

⁶⁴ Aquesta dada s'ha de relativitzar, ja que el nom de Jiang Zemin va associat als conceptes de la "triple representativitat" i la "Proposta de vuit punts", la qual cosa la fa créixer artificialment.

⁶⁵ Entre parèntesis, el còmput per períodes; la primera xifra correspon a la freqüència d'aparició d'un nom o un concepte en els informes de Zhu Rongji, i la segona en els informes de Wen Jiabao.

patriòtic són presents ens tots els informes, però han disminuït en el període Wen —molt significativament, el terme “patriotisme”.

3.2 Sobre les traduccions

Per fer aquest treball de recerca, com hem dit abans, s'ha utilitzat les versions en xinès i en anglès dels vuit informes sobre la tasca del Govern corresponents al període 2000-2007. Una de les raons és que, malgrat que els textos en xinès són els únics realment oficials, a ningú li passa per alt que sovint són les versions en anglès —“Why Chinese Is So Damn Hard”—⁶⁶ les fonts de treballs acadèmics i de molts articles periodístics; per tant, és interessant la comparació.

Tot i que analitzar les traduccions no era objectiu d'aquesta investigació, durant la lectura dels informes han sorgit una sèrie de qüestions de caire lingüístic que, pel que s'ha dit abans, tenen força interès.⁶⁷ Vegem-ne alguns exemples.

a) En la versió en anglès dels informes de Zhu Rongji (2000-2003), el concepte “societat moderadament pròspera” (*xiaokang shehui* 小康社会) es tradueix sempre, sense excepció, per “a well-off society” (“una societat benestant”); per contra, en els de Wen Jiabao (2004-2007) es tradueix sempre, igualment sense excepció, per “a moderately prosperous society” (“una societat moderadament pròspera”). No més la segona opció s'ajusta al concepte xinès de *xiaokang shehui*; la primera, falseja del tot l'original.

b) L'expressió “两手抓、两手都要硬” —que apareix en els informes de 2000, 2001 i 2003, i sempre en el context de “construir una civilització espiritual socialista”, “社会主义精神文明建设” — es tradueix a l'anglès per “doing two jobs at once and attaching equal importance to each”. La traducció literal, “ambdues mans agafen, ambdues mans són dures i fermes”, indicaria l'acció d'abastar el màxim de coses possible i de fer-ho amb la major fermesa. En el context esmentat, es refereix a tot el que cal fer, que es considera que és molt, per construir una civilització

⁶⁶ Com diu el títol d'un interessant i divertit article de David Moser.

⁶⁷ Vull agrair els autoritzats comentaris que, sobre aquestes qüestions de caire lingüístic, m'han fet la profesora Sara Rovira i les meves col·legues Tsai Huiwen i Wang Yichen.

espiritual socialista. No sembla que la versió anglesa transmeti la fermesa d'aquesta voluntat.

c) "Zou chuqu" "走出去" (informes 2001-2006) es tradueix per "go global", però literalment és "go out", és a dir, "sortir". En aquest cas, segurament s'ha optat per una traducció de *moda*, massa connotada i allunyada de la versió original en què aquest terme es contraposa a l'acció d'entrar.

d) Aquest és potser l'exemple més interessant que ha sorgit quant a traduccions, si no errònies, sí equívokes. Els termes "sustained" ("sostingut") i "sustainable" ("sostenible") tendeixen a confondre's —sense prejudicar-ne intencionalitat o no—. La paraula *chixu* 持续 ("sostingut") apareix diverses vegades a cadascun dels informes adjectivant "desenvolupament"; per exemple, en la frase "实现经济社会全面协调可持续发展". La traducció a l'anglès "in order to achieve all-round, balanced and sustainable development of the economy and society" no es pot pas dir que sigui incorrecta si es considera la literalitat, ja que en xinès s'usa *ke chixu fazhan* 可持续发展 per referir-se a "desenvolupament sostenible", és a dir, segons la significació actual predominant, "que es pot mantenir indefinidament, especialment sense afectar l'equilibri ecològic" —definició del DIEC2—. Ara bé, l'informe original indica clarament pel context que l'objectiu del Govern xinès és un "desenvolupament sostingut" en l'accepció de "que se sosté, que és constant, regular" —definició del GDLC—. Independentment que l'informe en xinès pogués jugar amb l'ambivalència del terme, la traducció menysté el context.

e) L'expressió "wu ge tongchou" "五个统筹" es tradueix per "five balances" ("cinc equilibris") en la versió en anglès dels informes —apareix en els dels anys 2004, 2005 i 2006—, però en realitat, inequívocament, vol dir "cinc plans globals", o "cinc plans generals", i semblaria força imprudent traduir-ho de qualsevol altra manera. El text anglès diu: "We need to continue to put people first, maintain the «five balances» [balancing urban and rural development, development among regions, economic and social development, development of man and nature, and domestic development and opening wider to the outside world, tr.] (...)". Una nota entre claudàtors del traductor detalla correctament, a partir de documentació

addicional, els cinc tipus de desenvolupament que cal equilibrar; però, per aconseguir-ho, el que el Govern pretén mantenir i aplicar són "cinc plans generals".

f) La traducció de *maodun* 矛盾 ("contradiccions") —terme molt potent des del punt de vista ideològic— per "problemes" —terme molt vague, i ideològicament desnudit— és, com a mínim, decebedor. Per exemple (fragment XII), la frase "面对各种社会矛盾，我们始终抓住经济建设这个中心" , és a dir, "a l'hora d'afrontar diferents contradiccions socials, sempre hem posat el desenvolupament econòmic com a prioritat", s'ha traduït per "in the face of various social problems, we have always made economic development the central task". En xinès, el significat del mot *maodun* és inequívoc com a "contradicció" o "conflicte"; té sempre el sentit de "coses oposades" —està format per dos caràcters que representen, respectivament, una espasa i un escut—. Aquest terme surt diferents cops en tots els informes.

g) L'últim exemple és d'omissió. La versió anglesa "shattered Taiwan's seventh attempt to «return to the United Nations»" de la frase en xinès "第七次粉碎台湾《重返联合国》的图谋" (informe de 2000) no tradueix la paraula *tumou* 图谋 ("trama", "complot"). És molt arriscat aventurar el perquè de tal ommissió, però si hi ha alguna explicació més enllà de l'oblit, podria ser la d'evitar un terme considerat massa dur.

CAPÍTOL IV. COMENTARIS FINALS I CONCLUSIONS

La doble afirmació de Lin Yutang, el 1938, que el confucianisme encara determinaria el comportament dels xinesos i també modificaria —en el sentit de *moderaria*— el comunisme,⁶⁸ es basava en la certesa que el confucianisme era una força viva del poble xinès, i en la incertesa de si el comunisme s'introduiria o no a la Xina.

En aquests primers anys del segle XXI, la certesa d'aleshores és una gran incertesa, ja que el pes de l'ètica confuciana en la societat xinesa ha esdevingut més imprecís; i sobre el que era una incertesa, en aquell moment en què els partits nacionalista i comunista —i els japonesos— es repartien el territori, tenim ara dues certeses inqüestionables: el comunisme sí que es va introduir a la Xina, i no s'hi ha establert.

És fonamental, en el multidisciplinari debat acadèmic que es planteja sobre l'evolució ideològica i política de la Xina en el segle XXI, verificar la vigència de la doble afirmació de Lin Yutang; és a dir, cal avaluar la força real del confucianisme sobre el comportament dels xinesos d'avui en dia, i la seva eventual influència per determinar la “gestió dels afers nacionals”.

Els comentaris que es fan a continuació i les conclusions que deriven d'aquest treball de recerca s'emmarquen dins del debat sobre les qüestions anteriors, bo i advertint que l'objectiu concret de la recerca és identificar la presència d'empremtes del pensament tradicional xinès en el contingut dels informes sobre la tasca dels governs del període 2000-2007; en absolut, l'objectiu és examinar el grau d'adscripció dels dirigents xinesos actuals al confucianisme.

Seria, en qualsevol cas, poc realista pensar que la política del PCX és aliena a una certa revifalla del pensament confucià, considerant, almenys, dos aspectes d'a-

⁶⁸ El mateix any 1938, Mao feia la reflexió següent: “Per què Confuci no es va fer comunista? Perquè aleshores la majoria volia que fos un professor, no un comunista. Però ara, la majoria vol que si-guem comunistes”. Citat a l'article de Xu Quanxing “Kongzi yu Mao Zedong: Gujin weida ‘jiaoyuan’” [Confucius and Mao Zedong: Great ‘Teachers’ of the Past and Present]. Kongzi yanjiu [Confucius Research] 4 (1993): p. 4. Vegeu Louie, “Los valores asiáticos”, 180.

quest fenomen: *a)* el confucianisme comparteix amb el marxisme un bagatge de complicitats considerable i documentat, el qual, un cop enterrat el maoisme, és un actiu ideològic que només pot sumar a favor del projecte polític del PCX, i *b)* l'anomenat neoconfucianisme contemporani podria esdevenir el pensament genuïnament xinès en el, ja també globalitzat, món intel·lectual.

A. La "societat harmònica" i el "sistema de valors essencials socialista"

El compromís del PCX, adquirit el 2002 en el seu XVI Congrés, de "construir una societat harmònica socialista", i que esdevé objectiu preeminent del Partit el 2004, té base teòrica en la "teoria de les tres harmonies" de Hu Jintao, formulada en clara confrontació amb la "teoria de la triple representativitat" de Jiang Zemin. És, però, la *Resolució sobre els aspectes principals referits a la construcció d'una societat harmònica socialista* el document oficial que, el 2006, converteix aquell compromís en proposta estratègica en la perspectiva de l'any 2020, i afirma que l'harmonia social és intrínseca a la "causa del socialisme amb característiques xineses" —l'autèntica pedra angular del *pla integral* del PCX.

La *Resolució* estableix, també, un "sistema de valors essencials socialista" que amalgama marxisme, socialisme amb característiques xineses, patriotisme, esperit innovador i sentit socialista de l'honor i el deshonor. Aquest darrer valor, promogut en la campanya "vuit honors i deshons" —que palesa la inquietud del PCX per una moral, considerada no xinesa i induïda per l'economia de mercat, que comença a instal·lar-se en tots els àmbits— conté elements de caràcter inequívocament confucià, com ara l'esperit de servei, la voluntat d'aprenentatge, la preeminència de l'ètica, la disciplina, l'esforç, la frugalitat, i el rebuig al lucre.

B. Les empremtes del pensament tradicional xinès en els informes sobre la tasca de govern

El buidatge —exhaustiu, pel que fa a contingut ideològic— dels vuit informes de govern corresponents al segle XXI ha permès la comparació de períodes idèntics de dos lideratges diferents —el de Jiang Zemin i el de Hu Jintao—, amb l'objectiu de detectar-hi qualsevol empremta de pensament tradicional xinès i, alhora, les

eventuals diferències entre ambdós períodes: 2000-2003 —amb Zhu Rongji de primer ministre— i 2004-2007 —amb Wen Jiabao de primer ministre.

L'anàlisi dels continguts que es pot considerar que traspuen confucianisme —evidentment, als informes no hi ha cap referència directa al confucianisme, però gairebé tampoc n'hi cap al marxisme; en prop de 250 pàgines examinades, apareix en tres ocasions— es pot sintetitzar en els breus comentaris següents.

Abans, però, situarem el període de Zhu Rongji dient que comença l'any 2000 amb el trànsit de la segona a la tercera etapa estratègica del procés de modernització de la Xina, i continua, el 2001, amb l'inici de l'aplicació del X Pla quinquennal (2001-2005). El Govern considera que, amb l'acompliment del IX Pla quinquennal (1996-2000), s'ha establert a la Xina una "economia de mercat socialista en fase preliminar" i que, en general, la gent comença a gaudir d'una vida "relativament confortable".

En aquest context, en què impera el pragmatisme —"a vegades es pot avançar i a vegades cal recular", "convé fer allò que és oportú i deixar de fer allò que no ho és"— i, alhora, s'advoca pel "foment dels valors i l'actitud correctes davant la vida i el món", també s'apela a la filosofia i les ciències socials per resoldre els problemes que sorgeixen en el procés de modernització, s'estimula l'esperit d'estudi, el coneixement polític i l'honestedat dels alts funcionaris, i es recorda que, per servir el poble i el socialisme, s'ha de "permetre que esclatin cent flors i que rivalitzin cent escoles" —eslògan que vincula directament el confucianisme i el maoisme.

En aplicació de l'anomenat *Codi de conducta dels ciutadans*, s'espera que la població cultivi les virtuts bàsiques de "cortesia, honestedat, solidaritat, diligència, frugalitat, autosuperació, lleialtat i col·laboració". Especialment interessant és el propòsit de fer "compatibles l'imperi de la llei amb el de la virtut", ja que podríem dir que es propicia la conciliació del "legalisme" modern amb l'ideal confucià segons el qual el governant governa a través de la virtut, i sense exercir cap coerció. Es recorda que el XVI Congrés del PCX va dissenyar un programa d'acció per construir a la Xina una "societat moderadament pròspera en tots els sentits",

ahora que va confirmar que ja s'havia complert l'objectiu d'assolir un nivell de vida "modestament acomodat".

En el període de Wen Jiabao, els informes assenyalen el fet evident que amb el desenvolupament econòmic i el progrés social augmenten també les necessitats intel·lectuals de la gent; tanmateix, es posa èmfasi en l'educació ideològica i moral. Per primera vegada, un informe del Govern xinès parla de "construir una societat harmònica" —proposta que destaca també en l'XI Pla quinquennal (2006-2010)—, i ho fa bo i considerant que és un dels aspectes imprescindibles per assegurar el desenvolupament econòmic i social. Consegüentment, s'imposa equilibrar interessos diferents —considera un principi estratègic "coordinar totes les activitats de la nació com si fossin moviments d'escacs"— i assegurar que tothom comparteix els fruits de la reforma —els "cinc plans generals" hauran d'equilibrar els diferents desenvolupaments—. Ara bé, també es diu que aplicar una perspectiva científica sobre el desenvolupament —es parla ara de diversitat de models de desenvolupament— és una novetat que el PCX ha incorporat en la seva ideologia guia per al procés cap a la modernització socialista.

Hu Jintao, així mateix, marca diferències amb Jiang Zemin, i ho fa quan parla de canviar de model de creixement, donar prioritat als interessos essencials de la gent, crear una societat harmònica, construir un nou camp socialista i "ajuntar la saviesa i la força de 1.300 milions de persones", com a elements d'impacte en la construcció d'una societat "moderadament pròspera en tots els aspectes" i en la modernització del país.

Diuen també els informes d'aquest període que "la Xina seguirà sent inclusiva, oberta d'idees i promotora del diàleg entre civilitzacions" i es fa una crida a "tenir les ments lliures i un plantejament realista i pragmàtic", com també a seguir el ritme dels temps;⁶⁹ actituds totes que es consideren perfectament conciliables amb "seguir escrupolosament la via del socialisme xinès". Quant a l'educació, s'anuncia que serà gratuïta per als estudiants de magisteri, per demostrar a tota la socie-

⁶⁹ Recorda molt el discurs de Deng Xiaoping "Emancipem la ment, actuem en funció de la realitat i mirem units cap endavant". Vegeu Comisión del Comité Central, *Textos escogidos*, 168-184.

tat la importància de l'ensenyament i crear una atmosfera de respecte envers els professors i l'educació. Igualment, és vol crear una atmosfera que afavoreixi el comportament civilitzat i ètic amb la campanya de difusió del concepte d'honor i deshonor socialista.

Sens dubte, Hu i Wen es presenten com a governants humanistes. Eslògans extrets de les ensenyances de Confuci i de Mencí, com ara "el poble és la prioritat", "posar l'administració al servei del poble", "buscar l'harmonia enmig de les diferències", així ho indiquen; també, algunes mesures polítiques com ara la supressió dels impostos agrícoles i l'increment considerable del pressupost en educació a les zones rurals.

Com ja s'ha advertit en el capítol corresponent, la freqüència d'aparició i la distribució dels *conceptes clau* en els informes, sense una anàlisi en profunditat, no més tenen valor estadístic; per tant, no en traurem pròpiament conclusions, però sí que permeten alguns comentaris.

Pel que fa a *elements ideològics estructurals*, el més repetit es "socialisme".⁷⁰ El concepte de *datong*, el qual solia citar Mao, no apareix ni una sola vegada en els informes; sí el de *xiaokang*.⁷¹ Les referències al PCX hi són de manera regular, però amb tendència a minvar durant el període Wen. És molt indicatiu, però, que cap dels conceptes que ha introduït la Quarta Generació —els que es refereixen a "harmonia", "nou camp socialista", "desenvolupament pacífic" i "honor-deshonor socialista"— no apareixen ni una sola vegada en els informes de la Tercera Generació. Per altra banda, cal destacar l'absència de qualsevol referència a "marxisme" en els informes del període de Hu Jintao.

Quant a *elements nacionalistes* —com ara "amb característiques xineses", "reunificació pacífica" i "un país, dos sistemes"—, són presents en tots els informes, però

⁷⁰ Apareix 144 vegades en total. Com a curiositat, direm que "socialisme" i el nom de Deng Xiaoping són els únics elements dels registrats que es repeteixen exactament les mateixes vegades, 72 i 13, respectivament, a cadascun dels períodes.

⁷¹ Les previsions del Govern xinès són que al final del període 2000-2020 la Xina accedirà al *xiaokang*, ja que en aquests vint anys haurà quadruplicat el PIB i la renda per càpita passarà de 800 a 3.200 dòlars —encara, però, 4,5 vegades inferior a la d'Espanya o Taiwan—. Així mateix, en un segle, la Xina assoliria el *datong*, concepte utòpic de la tradició xinesa pres com a metàfora del comunisme.

s'observa una clara disminució en els del període Wen —de manera molt significativa, el terme “patriotisme”.

C. Sobre el confucianisme

Malgrat que sol resultar menys atractiu per als pensadors occidentals que el taoisme o el budisme, el confucianisme és el centre del pensament tradicional xinès; obviar-ho, com diu Jean Levi, és transitar per la perifèria. El confucianisme cerca un ordre social racionalitzat a través de l'ètica i basat en la cultura personal, i també un ordre polític harmònic basat en l'harmonia moral de l'home; així doncs, elimina la diferència entre la política i l'ètica.

Els postulats confucians han nuat, gairebé sense interrupció, les relacions de qualsevol caire durant més de dos mil·lennis a la Xina. Segurament, la Revolució Cultural, i sobretot la campanya anticonfuciana de principis de la dècada de 1970, ha estat l'únic intent seriós d'eradicar el confucianisme en territori xinès; les seqüeles que va deixar demostren que l'intent va ser seriós, i també, que el confucianisme no es podia eradicar fàcilment.

Només quatre pinzellades addicionals sobre el confucianisme, les quals contenen idees rellevants per aquest treball d'investigació.

Segons Kam Louie, el confucianisme té uns elements essencials immutables i uns altres que s'adapten a les circumstàncies; en el decurs del segle XX, els seus valors essencials s'han transformat. El neoconfucianista Feng Youlan va idear el mètode del *patrimoni abstracte* per garantir la continuïtat dels elements del confucianisme a la Xina i que podien ser rellevants en una societat socialista.

Raymond Dawson considera el confucianisme atractiu per al PCX ja que un dels seus trets principals és que el modelatge que fa de la civilització xinesa no s'aconsegueix a base d'introduir nous conceptes sofisticats, com ara justícia, llibertat i democràcia —els quals es valoren com a segells de la societat democràtica—, sinó al contrari, es pot veure el confucianisme com el responsable de la compleció del procés a través del qual els instints bàsics es van desenvolupar dins de les directrius d'una gran civilització.

Finalment, Du Weiming afirma la revitalització d'una "via confuciana" promoguda pel Govern xinès, però hi observa aspectes negatius, com ara la confirmació de la mentalitat il·lustrada, la racionalitat instrumental com a *modus operandi*, l'eventual ús dels preceptes confucians com a mecanismes de control, el científisme com a orientació bàsica, i la preferència absoluta per les solucions tecnològiques i els problemes ben definits.

D. Recapitulació i conclusions finals

Les conclusions finals deriven de recapitular el que s'ha dit més amunt sobre el contingut dels informes analitzats i considerant les breus referències al confucianisme.

La idea que el pes de la tradició pesa a la Xina més que a la majoria de països és àmpliament compartida; històricament, els seus processos de transició sempre han estat extremadament complicats. Aquest fet no deixa de ser un al·licient intel·lectual per emprendre treballs de recerca sobre la Xina.

En l'estudi de l'evolució ideològica i política xinesa al segle XXI, els conceptes "societat harmònica" i "sistema de valors essencials socialista" són els més emblemàtics del que anomenem "projecte de Hu Jintao", el qual és el nucli de l'aportació teòrica de la Quarta Generació de líders comunistes al pla integral del PCX, és a dir, la causa del "socialisme amb característiques xineses".

Adjectivar amb *socialista* l'objectiu de crear una societat harmònica és una proposició que té clarament la voluntat de mostrar que són compatibles i complementaris elements del pensament tradicional xinès amb elements, també ja tradicionals, del pensament marxista; pensament al qual el PCX, malgrat el camí capitalista que ha emprès, apel·la constantment. Ara bé, la introducció del terme "harmonia" —que topa frontalment amb el marxista de "lluita de classes"— alimenta el debat ideològic dins del mateix PCX,⁷² ja que, d'alguna manera, col·loca la socialdemocràcia —l'objectiu de la qual és aconseguir el benestar social— entre les opcions polítiques.

⁷² Ríos, "Armonía".

La pregunta clau de la recerca de si la presència el confucianisme és prou rellevant en el plantejament de les propostes polítiques governamentals actuals a la Xina com perquè els principis d'aquest pensament es puguin considerar una peça essencial del pla global del PCX de construir el socialisme amb característiques xineses, a la vista dels resultats obtinguts en aquest treball, ha de tenir una resposta afirmativa.

En primer lloc, pels elements que hem observat en aquestes propostes que així ho indiquen, però també, i sobretot, per la tendència en la transició del lideratge de Jiang Zemin a Hu Jintao a intensificar, de manera notablement explícita, la presència d'elements propers al confucianisme en les propostes tant del PCX com governamentals.

Consegüentment, la metodologia i els resultats d'aquest treball de recerca obren la porta a proposar la tesi que el confucianisme, adequat a les exigències de la realitat contemporània, és encara una força prou viva a la Xina com per condicionar, a través dels seus postulats ètics i ideològics, un règim polític. A més a més, el confucianisme continuaria sent responsable d'una representació de la Xina amb un component significatiu d'intemporalitat.

ANNEXOS

ANNEX 1. Detall dels textos del corpus

a) Documents del Partit Comunista

- Plans quinquennals, elaborats per la Comissió Nacional per al Desenvolupament i la Reforma, a partir d'una proposta del Comitè Central del Partit.

- *Esbós de l'XI Pla quinquennal (2006-2010) per al desenvolupament econòmic i social de la República Popular de la Xina* (març de 2006).

- Informes del secretari general del Comitè Central del Partit Comunista, presentats davant la primera sessió del Congrés Nacional del Partit en nom del Comitè Central sortint.

- Jiang Zemin, *Enarborar la gran bandera de la teoria de Deng Xiaoping pel progrés general de la causa de la construcció del socialisme amb característiques xineses dins del segle XXI* (XV Congrés Nacional del PCX, 12 de setembre de 1997).

- Jiang Zemin, *Construir una societat moderadament pròspera en tots els àmbits i crear una nova situació en la construcció del socialisme amb característiques xineses* (XVI Congrés Nacional del PCX, 8 de novembre de 2002).

- Resolucions del Congrés Nacional del Partit Comunista sobre l'informe presentat pel seu secretari general.

- *Resolució del XVI Congrés Nacional del Partit Comunista de la Xina sobre l'Informe presentat pel XV Comitè Central*. Aprovada el 14 de novembre de 2002.

- Comunicats del Congrés Nacional del Partit Comunista i dels plens anuals del seu Comitè Central.

- *Comunicat del VI Ple del XVI Comitè Central del Partit Comunista de la Xina* (11 d'octubre de 2006).

b) Documents de l'Assemblea Popular Nacional

- Informes del president de l'Assemblea Popular Nacional sobre la tasca del seu Comitè Permanent, presentats davant la sessió plenària anual de l'Assemblea.

- Wu Bangguo, *Informe sobre la tasca del Comitè Permanent de l'Assemblea Popular Nacional* (V Sessió de la X APN, 11 de març de 2007).

c) Documents del Consell d'Estat

▪ Informes del primer ministre sobre la tasca del Govern, presentats davant el ple anual de l'Assemblea Popular Nacional.

- Zhu Rongji, *Informe sobre la tasca del Govern* (III Sessió de la IX APN, 5 de març de 2000).

- Zhu Rongji, *Informe sobre l'esbós del X Pla quinquennal per al desenvolupament econòmic i social nacional* (IV Sessió de la IX APN, 5 de març de 2001).

- Zhu Rongji, *Informe sobre la tasca del Govern* (V Sessió de la IX APN, 5 de març de 2002).

- Zhu Rongji, *Informe sobre la tasca del Govern* (I Sessió de la X APN, 5 de març de 2003).

- Wen Jiabao, *Informe sobre la tasca del Govern* (II Sessió de la X APN, 5 de març de 2004).

- Wen Jiabao, *Informe sobre la tasca del Govern* (III Sessió de la X APN, 5 de març de 2005).

- Wen Jiabao, *Informe sobre la tasca del Govern* (IV Sessió de la X APN, 5 de març de 2006).

- Wen Jiabao, *Informe sobre la tasca del Govern* (V Sessió de la X APN, 5 de març de 2007).

d) Documents de la Conferència Consultiva Política

▪ Informes del president del Comitè Nacional de la Conferència Consultiva Política del Poble Xinès sobre la tasca del seu Comitè Permanent, presentats davant el ple anual de la Conferència.

- Jia Qinglin, *Valdre's de l'important pensament de la triple representativitat com a guia per a la tasca de la Conferència Consultiva Política del Poble Xinès i fer noves i, fins i tot, més grans contribucions a la construcció d'una societat moderadament pròspera* (3 de març de 2004).

- Jia Qinglin, *Informe sobre la tasca del Comitè Permanent del Comitè Nacional de la Conferència Consultiva Política del Poble Xinès* (3 de març de 2005).

- Jia Qinglin, *Informe sobre la tasca del Comitè Permanent del Comitè Nacional de la Conferència Consultiva Política del Poble Xinès* (3 de març de 2006).

- Jia Qinglin, *Informe sobre la tasca del Comitè Permanent del Comitè Nacional de la Conferència Consultiva Política del Poble Xinès* (3 de març de 2007).

e) Llibres blancs

- *La construcció de la democràcia política a la Xina* (Oficina d'Informació del Consell d'Estat, 19 d'octubre de 2005).

- *La via del desenvolupament pacífic de la Xina* (Oficina d'Informació del Consell d'Estat, 22 de desembre de 2005).

ANNEX 2. Versió oficial en xinès de les citacions dels informes

A continuació es proporcionen els textos originals corresponents a les citacions dels informes sobre la tasca del Govern dels anys 2000-2007 —la versió traduïda dels quals és a l'apartat 2 del capítol III—, numerats en xifres romanes per facilitar les remissions català ↔ xinès.

- [i] 社会主义精神文明和民主法制建设继续加强(...)
- [ii] 积极发展哲学社会科学。哲学社会科学工作者要深入研究改革开放和现代化建设中的重大理论和实践问题，更好地为建设有中国特色社会主义的事业服务。
- [iii] 深化教育改革，全面推进素质教育。各级各类学校都要加强德育工作，努力培养学生的创新精神和实践能力，切实减轻中小学生过重的课业负担，促进学生德、智、体、美全面发展。
- [iv] 各级政府要坚持”两手抓、两手都要硬”的方针，高度重视和加强社会主义精神文明建设。
- [v] 继续进行爱国主义、集体主义、社会主义教育，引导广大人民群众特别是青少年树立正确的世界观、人生观、价值观，坚定建设有中国特色社会主义的理想信念。
- [vi] 要在全社会弘扬科学精神，普及科学知识，传播科学方法，反对愚昧迷信。
- [vii] 要积极推进改革，逐步形成独立于企事业单位之外、资金来源多渠道、管理服务社会化的有中国特色社会保障体系。
- [viii] 我们将一如既往地坚持”和平统一、一国两制”的基本方针和江泽民主席提出的八项主张，继续努力做好发展两岸关系、推进祖国和平统一的各项工作。
- [ix] 在和平共处五项原则基础上，大力发展同发达国家的平等互利合作。
- [x] 让我们更加紧密地团结在以江泽民同志为核心的党中央周围，高举邓小平理论伟大旗帜，坚持党的基本路线，抓住机遇，开拓进取，坚定信心，扎实工作，为把改革开放和社会主义现代化事业全面推向新世纪而奋斗！
- [xi] 随着”九五”计划的完成，我们实现了现代化建设第二步战略目标，为实施”十五”计划、开始迈向第三步战略目标奠定了良好基础。

- [xii] 面对各种社会矛盾，我们始终抓住经济建设这个中心，采取有效措施促进国民经济持续快速健康发展，从而为处理好其他矛盾提供了基础。同时，坚持两手抓、两手都要硬的方针(...)
- [xiii] 要结合产业结构调整，坚持”有进有退、有所为有所不为”的方针(...)
- [xiv] 深化收入分配制度改革。坚持效率优先、兼顾公平原则。
- [xv] 坚持两手抓、两手都要硬的方针。巩固和加强马克思主义的指导地位，用马列主义、毛泽东思想、邓小平理论教育人民，弘扬爱国主义、集体主义、社会主义精神。在干部中深入开展”三个代表”重要思想的教育，坚持讲学习、讲政治、讲正气(...)
- [xvi] 坚持为人民服务、为社会主义服务的方向和百花齐放、百家争鸣的方针(...)
- [xvii] 发展社会主义民主政治，依法治国，建设社会主义法治国家。
- [xviii] 我们将继续执行”和平统一、一国两制”的基本方针和江泽民主席提出的八项主张(...)
- [xix] 我们已经跨进了 21 世纪，迈上了向现代化建设第三步战略目标进军的新征程。(...)让我们紧密团结在以江泽民同志为核心的党中央周围，高举邓小平理论伟大旗帜，坚持党的基本路线，以”三个代表”重要思想为指导，振奋精神，扎实工作，为实现”十五”计划目标，为把我国建设成为富强民主文明的社会主义现代化国家而努力奋斗！
- [xx] 认真贯彻”一要吃饭、二要建设”的方针，合理调整财政支出结构，区别轻重缓急(...)
- [xxi] 继续抓好信息网络、新型电子元器件、集成电路、软件、新材料和中药现代化等高新技术产业重大专项的组织实施。
- [xxii] 繁荣发展哲学社会科学，注重研究全局性、前瞻性、战略性的重大课题。
- [xxiii] 坚持不懈地用马列主义、毛泽东思想、邓小平理论和”三个代表”重要思想教育广大干部群众。
- [xxiv] 贯彻落实《公民道德建设实施纲要》，在全社会倡导”爱国守法、明礼诚信、团结友善、勤俭自强、敬业奉献”的基本道德规范。
- [xxv] 让我们更加紧密地团结在以江泽民同志为核心的党中央周围，高举邓小平理论伟大旗帜，按照”三个代表”的要求，以与时俱进、奋发有为的精神风貌，坚定信心，知难而进，扎实工作，为夺取改革开放和现代化建设的新胜利而努力奋斗！
- [xxvi] 我们胜利实现了现代化建设第二步战略目标，开始向第三步战略目标迈进。
- [xxvii] 五年来，社会主义民主政治和精神文明建设成效显著。

- [xxviii] 通过改革和整顿，加快建立社会主义市场经济新秩序。坚持”引进来”与”走出去”相结合，全面提高对外开放水平。
- [xxix] 坚持依法治国和以德治国相结合。以讲文明、树新风为主要内容的精神文明创建活动蓬勃展开。思想道德建设继续加强。科学知识进一步普及，科学精神得到弘扬。
- [xxx] (...)加快现代企业制度建设。按照”产权清晰、权责明确、政企分开、管理科学”的要求(...)
- [xxxi] (...)以邓小平理论和”三个代表”重要思想为指导，认真贯彻党的十六大精神，(...)促进社会主义物质文明、政治文明和精神文明协调发展。
- [xxxii] (...)协调各方面利益关系，(...)
- [xxxiii] 世界多极化和经济全球化趋势在曲折中发展。
- [xxxiv] 党的十六大制定了我国在新世纪新阶段全面建设小康社会的宏伟蓝图和行动纲领。(...)我们坚信，全国各族人民在以胡锦涛同志为总书记的党中央领导下，高举邓小平理论伟大旗帜，全面贯彻 “三个代表”重要思想，同心同德，奋发图强，一定能够把中国特色社会主义事业不断推向前进，从胜利走向更大的胜利！
- [xxxv] 按照”五个统筹”的要求(...)，更加注重统筹兼顾，更加注重以人为本，更加注重改革创新(...)
- [xxxvi] 搞好宏观调控，既要保持宏观经济政策的连续性和稳定性，又要根据经济形势发展变化，适时适度调整政策实施的力度和重点。
- [xxxvii] 坚持社会科学和自然科学并重，充分发挥哲学社会科学在经济和社会发展中的重要作用。
- [xxxviii] 随着我国经济发展和社会进步，人民群众的精神文化需求不断增长，必须把文化建设摆到更加重要的位置。要大力发展社会主义先进文化。弘扬以爱国主义精神为核心的民族精神，特别要加强对青少年的思想道德教育。
- [xxxix] 我们要坚持促进世界多极化，倡导国际关系民主化和发展模式多样化，促进经济全球化朝着有利于各国共同繁荣的方向发展。
- [xl] 我们坚信，在以胡锦涛同志为总书记的党中央领导下，高举邓小平理论和”三个代表”重要思想伟大旗帜，紧紧依靠全国各族人民，一定能够克服各种艰难险阻，不断把改革开放和社会主义现代化事业推向前进！
- [xli] 必须坚持树立和落实科学发展观。科学发展观是中国共产党对社会主义现代化建设指导思想的新发展。(...)要以人为本，注重”五个统筹”，实现经济社会全面协调可持续发展。
- [xlii] 必须坚持处理好全局和局部的关系。(...)按照”全国一盘棋”的战略布局(...)

- [XLIII] 既要积极进取，抓住机遇加快发展，又不能脱离实际条件，盲目扩大建设规模、片面追求经济增长速度。否则，欲速则不达，还会造成严重损失。
- [XLIV] (...)着力建设和谐社会。建设民主法治、公平正义、诚信友爱、充满活力、安定有序、人与自然和谐相处的社会主义和谐社会，要广泛团结一切可以团结的力量，充分调动一切积极因素，激发全社会的创造活力；要妥善处理各方面利益关系，让全体人民共享改革和建设的成果(...)
- [XLV] 全部免征农业税，取消农民各种不合理负担，彻底改变两千多年来农民种田缴纳“皇粮国税”的历史(...)
- [XLVI] 加快教学内容和方法的改革与创新，切实减轻学生负担。加快现代远程教育工程建设。
- [XLVII] 大力发展社会主义先进文化。加强思想道德建设，弘扬以爱国主义为核心的民族精神和以改革创新为核心的时代精神，弘扬集体主义、社会主义思想。
- [XLVIII] 中国社会主义现代化建设道路是一条和平发展的道路。(...)就是在积极参与经济全球化和区域合作的同时，主要依靠自己的力量和改革创新来实现发展(...)
- [XLIX] 我国各族人民正意气风发地在中国特色社会主义道路上阔步前进。(...)让我们在以胡锦涛同志为总书记的党中央领导下，高举邓小平理论和“三个代表”重要思想伟大旗帜，同心同德，再接再厉，奋发图强，不断夺取改革开放和现代化建设事业的新胜利！
- [L] 做好政府工作的基本思路是：以邓小平理论和“三个代表”重要思想为指导，认真贯彻党的十六大和十六届三中、四中、五中全会精神，全面落实科学发展观，坚持加快改革开放和自主创新，坚持推进经济结构调整和增长方式转变，坚持把解决涉及人民群众切身利益问题放在突出位置，全面加强社会主义经济建设、政治建设、文化建设与和谐社会建设，为“十一五”开好局、起好步。
- [LI] 建设社会主义新农村，是党的十六届五中全会提出的重大历史任务，事关全面建设小康社会和现代化建设全局。
- [LII] 今年在全国彻底取消农业税，标志着在我国实行了长达 2600 年的这个古老税种从此退出历史舞台，这是具有划时代意义的重大变革。
- [LIII] 我国已进入必须更多地依靠科技进步和创新推动经济社会发展的历史阶段，要把加快科技发展放在更加突出的战略地位。(...)要进一步繁荣和发展哲学社会科学，推动理论创新。
- [LIV] 要支持中医药事业发展，充分发挥中医药在防病治病中的重要作用。
- [LV] 加强国防和军队建设，是社会主义现代化建设的重要战略任务。坚持以毛泽东军事思想、邓小平新时期军队建设思想、江泽民国防和军队建设思想

为指导，坚持把科学发展观作为加强国防和军队建设的重要指导方针， (...)加速推进中国特色军事变革 (...).

- [LVI] 新的一年，我们将继续坚定不移地走和平发展道路。 (...)坚持和睦互信，维护共同安全；坚持平等互利，促进共同繁荣；坚持开放包容，推动文明对话，积极促进国际秩序向公正合理方向发展。
- [LVII] 中国政府 and 人民愿与世界各国人民一道，为建立和平、公正、和谐的新世界而不懈奋斗！
- [LVIII] 在规划内容上，贯穿了落实科学发展观和构建社会主义和谐社会的战略思想，突出了”五个统筹” (...)
- [LIX] 我们国家正站在新的历史起点上，朝着全面建设小康社会的目标阔步前进。我们要更加紧密地团结在以胡锦涛同志为总书记的党中央周围，高举邓小平理论和”三个代表”重要思想伟大旗帜，凝聚 13 亿人民的智慧和力量，坚定信心，奋发图强，努力把”十一五”规划的宏伟蓝图变为美好现实，谱写社会主义现代化事业的新篇章。
- [LX] 稳步推进社会主义新农村建设。 (...)在全国范围内取消了农业税和农业特产税，终结了延续 2600 多年农民种田交税的历史。
- [LXI] 总结我们的实践经验，归结起来就是，只有解放思想、实事求是，与时俱进、开拓创新，坚定不移地走中国特色社会主义道路，坚持改革开放，坚持科学发展、和谐发展、和平发展，才能最终实现现代化的宏伟目标。
- [LXII] (...)以改革开放为动力推进各项工作。坚持社会主义市场经济改革方向，适应经济社会发展要求，推进经济体制、政治体制、文化体制、社会体制改革，加快构筑落实科学发展观和建设和谐社会的体制保障。
- [LXIII] 四、推进社会主义和谐社会建设。社会和谐稳定，百姓安居乐业，是广大人民的共同愿望，也是政府工作的重要任务。今年要认真贯彻党的十六届六中全会精神，采取更加有力的举措，在构建社会主义和谐社会方面迈出重要步伐。
- [LXIV] (...)免费教育 (...). 这个具有示范性的举措，就是要进一步形成尊师重教的浓厚氛围 (...)
- [LXV] 大力扶持中医药和民族医药发展，充分发挥祖国传统医药在防病治病中的重要作用。
- [LXVI] 扩大农村”少生快富”工程实施范围。
- [LXVII] 在全社会树立中国特色社会主义的共同理想，广泛开展社会主义荣辱观教育，培育文明道德风尚 (...)
- [LXVIII] 今年要在全国范围建立农村最低生活保障制度，这是加强”三农”工作、构建和谐社会的又一重大举措。

- [LXIX] 构建和谐社会，最重要的是加强民主法制建设，促进社会公平正义。要积极稳妥地推进政治体制改革，加快中国特色的民主政治建设。
- [LXX] 全面贯彻民族区域自治法，巩固和发展平等、团结、互助、和谐的社会主义民族关系。
- [LXXI] 要把维护人民群众的合法权益，作为正确处理新时期社会矛盾、促进社会安定和谐的出发点和落脚点。
- [LXXII] (...)必须坚持从国情出发，实现党的领导、人民当家作主和依法治国的有机统一(...)
- [LXXIII] 我们提出推动建设和谐世界，符合当今世界发展潮流和各国人民的共同利益与愿望(...)
- [LXXIV] 建设和谐世界，就是要在政治上平等民主，经济上互利合作，文化上交流共进，通过国与国之间的友好合作，共同应对全球性的传统和非传统安全挑战，实现世界的持久和平与共同繁荣。
- [LXXV] 让我们紧密团结在以胡锦涛同志为总书记的党中央周围，高举邓小平理论和“三个代表”重要思想伟大旗帜，全面落实科学发展观，加快构建社会主义和谐社会，万众一心，开拓进取，奋力把改革开放和社会主义现代化事业推向前进！

ANNEX 3. Cronologia institucional (1921-2003)

A la taula 2 es mostra la renovació institucional comunista des que es va fundar el PCX fins a l'actualitat, dividida en tres períodes: el republicà, fins a l'establiment de la RPX; el maoista revolucionari, i el del procés de reformes actual.

TAULA 2. Periodització institucional

A. Període republicà	B. Període revolucionari	C. Període reformista
1921, jul. I CN PCX	1950	1977, ag. XI CN PCX
1922, jul. II CN PCX	1951	1978, feb. V APN
1923, juny III CN PCX	1952	1978, feb. V CN CCPPX
1924	1953	1979
1925, gen. IV CN PCX	1954, set. I APN	1980
1926	1954, des. II CN CCPPX	1981
1927, abr. V CN PCX	1955	1982, set. XII CN PCX
1928, juny VI CN PCX	1956, set. VIII CN PCX	1983, juny VI APN
1929	1957	1983, juny VI CN CCPPX
1930	1958	1984
1931	1959, abr. III CN CCPPX	1985
1932	1959, abr. II APN	1986
1933	1960	1987, oct. XIII CN PCX
1934	1961	1988, març VII APN
1935	1962	1988, març VII CN CCPPX
1936	1963	1989
1937	1964, des. III APN	1990
1938	1964, des. IV CN CCPPX	1991
1939	1965	1992, oct. XIV CN PCX
1940	1966	1993, març VIII APN
1941	1967	1993, març VIII CN CCPPX
1942	1968	1994
1943	1969, abr. IX CN PCX	1995
1944	1970	1996
1945, abr. VII CN PCX	1971	1997, set. XV CN PCX
1946	1972	1998, març IX APN
1947	1973, ag. X CN PCX	1998, març IX CN CCPPX
1948	1974	1999
1949, set. I CN CCPPX	1975, gen. IV APN	2000
	1976	2001
		2002, nov. XVI CN PCX
		2003, març X APN
		2003, març X CN CCPPX

CN PCX

Congrés Nacional del Partit Comunista de la Xina

CN CCPPX

Comitè Nacional de la Conferència Consultiva Política del Poble Xinès

APN

Assemblea Popular Nacional

Font: Elaboració pròpia.

A. En el període que va des de la fundació del PCX fins a la proclamació de la RPX (1921-1949), se celebren set congressos del PCX, amb una freqüència gairebé anual fins a l'any 1928. Però, entre el VI i el VII congressos transcorren disset anys (1928-1945); és el període en què la República de la Xina, en un clima de confrontació irregular entre el Guomindang governant i el Partit Comunista rebel, viu l'ocupació japonesa de Manxúria (1931), la Llarga Marxa (1934-1935), la invasió japonesa generalitzada i la consegüent guerra de resistència xinesa (1937-1945), i la fi de la Segona Guerra Mundial com a país vencedor. La guerra civil que es va reiniciar immediatament, amb tota crueltat, va dur el PCX al poder i a la proclamació de la República Popular (1949). El següent congrés del PCX, el VIII, no tindrà lloc fins al cap d'onze anys, en ple període maoista.

B. És el període revolucionari de la República Popular, que dura fins a la mort de Mao Zedong (1976). Suposa un trasbals gairebé ininterromput de la vida política i, consegüentment, institucional de la Xina. S'inicia el període amb la participació, oficiosa però sagnant, a la Guerra de Corea (1950-1953). Fins poc després del VIII Congrés, la RPX viu un període creatiu i de creixement econòmic, el qual s'acaba amb el desastre del Gran Salt Endavant (1958-1960). La recuperació que es produeix de 1961 a 1965 es torna a frustrar, amb un abast imprevisible, amb la Revolució Cultural (1966-1976). Entre el VIII i el IX congressos transcorren més de dotze anys (1956-1969). Pel que fa a l'APN, entre la III i la IV assemblees passen 10 anys (1965-1975), i ambdues són de sessió única, en lloc de les habituals cinc sessions de caràcter anual.

C. El període de pragmatisme postmaoista, amb Deng Xiaoping de líder hegemònic a partir de finals de 1978, porta la regularitat absoluta en la renovació institucional, la qual s'inicia amb l'XI Congrés Nacional del PCX (1977), la V APN (1978) i el V Comitè Nacional de la CCPPX (1978) i que ni la crisi de Tiananmen, el 1989, ha alterat fins avui.

Qualsevol anàlisi que es faci dels processos de transició política, econòmica o ideològica a la Xina ha de tenir present que aquests s'insereixen en un període de pragmatisme i de regularitat en el funcionament de totes les institucions.

ANNEX 4. Cronologies de dirigents comunistes

Les taules 3-8 corresponen a sis diferents cronologies dels dirigents comunistes.

TAULA 3. Líders del Partit Comunista de la Xina

President	Període del mandat (denominació del càrrec)
Chen Duxiu 陈独秀 (1879-1942)	1921-1927 (president, secretari general)
Xiang Zhongfa 向忠发 (1880-1931)	1928-1931 (secretari general)
Li Lisan 李立三 (1899-1967)	1929-1930 (secretari general en funcions)
Wang Ming 王明 (1904-1974)	1931-1932 (secretari general en funcions)
Qin Bangxian 秦邦宪 (1907-1946)	1932-1935 (secretari general en funcions)
Zhang Wentian 张闻天 (1900-1976)	1935-1943 (secretari general en funcions)
Liu Shaoqi 刘少奇 (1898-1969)	1943-1945 (secretari general)
Mao Zedong 毛泽东 (1893-1976)	1945-1976 (president)
Deng Xiaoping 邓小平 (1904-1997)	1956-1966 (secretari general)
Hua Guofeng 华国锋 (1921)	1976-1981 (president, càrrec abolit el 1982)
Hu Yaobang 胡耀邦 (1915-1989)	1981-1987 (secretari general)
Zhao Ziyang 赵紫阳 (1919-2005)	1987-1989 (secretari general)
Jiang Zemin 江泽民 (1926)	1989-2002 (secretari general)
Hu Jintao 胡锦涛 (1942)	2002- (secretari general)

Font: Elaboració pròpia.

TAULA 4. Presidents de l'Assemblea Popular Nacional

President	Període del mandat
Liu Shaoqi 刘少奇 (1898-1969)	1954-1959
Zhu De 朱德 (1886-1976)	1959-1976 (1976-1978, vacant)
Ye Jianying 叶剑英 (1897-1986)	1978-1983
Peng Zhen 彭真 (1902-1997)	1983-1988
Wan Li 万里 (1916)	1988-1993
Qiao Shi 乔石 (1924)	1993-1998
Li Peng 李鹏 (1928)	1998-2003
Wu Bangguo 吴邦国 (1941)	2003-

Font: Elaboració pròpia.

TAULA 5. Presidents de la República Popular de la Xina

President	Període del mandat
Mao Zedong 毛泽东 (1893-1976)	1949-1959
Liu Shaoqi 刘少奇 (1898-1969)	1959-1968 (1969-1983, càrrec vacant)
Li Xiannian 李先念 (1902-1992)	1983-1988
Yang Shangkun 杨尚昆 (1907-1998)	1988-1993
Jiang Zemin 江泽民 (1926)	1993-2003
Hu Jintao 胡锦涛 (1942)	2003-

Font: Elaboració pròpia.

TAULA 6. Primers ministres del Govern (Consell d'Estat)

President	Període del mandat
Zhou Enlai 周恩来 (1898-1976)	1949-1976
Hua Guofeng 华国锋 (1921)	1976-1980
Zhao Ziyang 赵紫阳 (1919-2005)	1980-1987
Li Peng 李鹏 (1928)	1987-1998
Zhu Rongji 朱镕基 (1928)	1998-2003
Wen Jiabao 温家宝 (1942)	2003-

Font: Elaboració pròpia.

TAULA 7. Presidents de la Comissió Militar Central de l'Estat

President	Període del mandat
Deng Xiaoping 邓小平 (1904-1997)	1982-1990
Jiang Zemin 江泽民 (1926)	1990-2004
Hu Jintao 胡锦涛 (1942)	2004-

Font: Elaboració pròpia.

TAULA 8. Presidents de la Conferència Consultiva Política del Poble Xinès

President	Període del mandat
Mao Zedong 毛泽东 (1893-1976)	1949-1954 (1954-1976, president honorari)
Zhou Enlai 周恩来 (1898-1976)	1954-1976
Deng Xiaoping 邓小平 (1904-1997)	1978-1983
Deng Yingchao 邓颖超 (1904-1992)	1983-1988
Li Xiannian 李先念 (1902-1992)	1988-1993
Li Ruihuan 李瑞环 (1934)	1993-2003
Jia Qinglin 贾庆林 (1940)	2003-

Font: Elaboració pròpia.

BIBLIOGRAFIA I REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES I WEBGRÀFIQUES

- BAO Tong. "En qué se equivoca el PC Chino". *La Vanguardia* (17 set. 2002).
- BATALLA, Xavier. "China consumista". *La Vanguardia* (5 març 2005).
- BÉJA, Jean-Philippe. "La política de Hu Jintao hacia los intelectuales: ilustración, decepción, desengaño [en línea]". *Istor*, núm. 26 (2006): 108-135. URL: http://www.istor.cide.edu/archivos/num_26/coincidencias_y_divergencias.pdf [Consulta: 28-5-2007].
- BREGOLAT, Eugenio. "En la muerte de Zhao Ziyang". *La Vanguardia* (23 gen. 2005).
- . "De Mao Zedong a Deng Xiaoping". *La Vanguardia* (16 set. 2006).
- . "China, una década sin Deng Xiaoping". *La Vanguardia* (19 feb. 2007).
- . *La segunda revolución china*. Barcelona: Destino, 2007 (Imago Mundi; 115).
- Building Socialist Harmonious Society* [en línea]. Pequín: Xinhua News Agency, 2003. URL: <http://www.xinhuanet.com/english/hxsh0627/index.htm> [Consulta: 30-5-2007].
- CAIXAFORUM. *Confucio: El nacimiento del humanismo en China*. Barcelona: Fundación "la Caixa", 2004.
- CHENG, Anne. *Historia del pensamiento chino*. Barcelona: Edicions Bellaterra, 2002.
- CHENG Pei-kai; Michael LESTZ; Jonathan SPENCE. *The Search for Modern China: A Documentary Collection*. Nova York: W.W. Norton, 1999.
- CHENG Tun-jen; Jacques DELISLE; Deborah BROWN (eds.). *China Under Hu Jintao: Opportunities, Dangers, and Dilemmas*. Singapur: World Scientific (Series on Contemporary China, 2), 2006.
- CHEUNG, Tak Sing; *et al.* "How Confucian are Contemporary Chinese? Construction of an Ideal Type and its Application to Three Chinese Communities". *European Journal of East Asian Studies*, vol. 5, núm. 2 (2006): 157-180.
- COMISIÓN DEL COMITÉ CENTRAL DEL PARTIDO COMUNISTA DE CHINA PARA LA RECOPILACIÓN DE DOCUMENTOS DEL PARTIDO. *Textos escogidos de Deng Xiaoping, 1975-1982*. Pequín: Ediciones en Lenguas Extranjeras, 1984.
- Communique of the Sixth Plenum of the 16th CPC Central Committee* [en línea]. Pequín: China-view.cn, Xinhua News Agency (11-10-2006). URL: http://news.xinhuanet.com/english/2006-10/11/content_5191071.htm [Consulta: 24-5-2007].
- CONFUCIO. *Los cuatro libros*. Trad., intr. i notes de Joaquín Pérez Arroyo. Barcelona: Paidós, 2002 (Paidós Orientalia; 78).
- COOPER, Joshua. *The Beijing Consensus* [en línea]. Londres: Foreign Policy Center, 2004. URL: <http://fpc.org.uk/fsblob/244.pdf> [Consulta: 30-5-2007].
- CREEL, H. G. *Chinese Thought from Confucius to Mao Tsê-tung*. Chicago: The University of Chicago Press, 1953.
- CUA, A. S. *Moral Vision and Tradition: Essays in Chinese Ethics*. Washington, D.C.: The Catholic University of America Press, 1998 (Studies in Philosophy and the History of Philosophy; 31).
- DAWSON, Raymond. *Confucius*. Oxford: Oxford University Press, 1981 (Past Masters).
- Decimotercer Congreso Nacional del Partido Comunista de China (25 de octubre – 1.º de noviembre de 1987)*. 1.ª ed. Pequín: Ediciones en Lenguas Extranjeras, 1988.
- Documents of the 16th National Congress of the Communist Party of China (2002)*. 1.ª ed. Pequín: Foreign Languages Press, 2002.

- EAGLETON, Terry. *Después de la teoría*. Trad. Ricardo García Pérez. 1.ª ed. Barcelona: Debate, 2005.
- FAIRBANK, John K. *China, una nueva historia*. Barcelona: Andrés Bello, 1996.
- FAURE, Guy O. "China: New Values in a Changing Society". A: Jacinto Soler Matutes (coord.). *El despertar de una nueva China: Implicaciones del ingreso de China en la Organización Mundial del Comercio*. Madrid: Los Libros de la Catarata, 2003.
- FENG Youlan. *Breve historia de la filosofía china*. Trad. Wang Hongxun i Fan Moxian. 1.ª ed. Pequín: Ediciones en Lenguas Extranjeras, 1989.
- FUNG Yu-Lan (Feng Youlan). *The Spirit of Chinese Philosophy*. Trad. E. R. Hugues. Londres: Routledge & Kegan Paul, 1962 (Routledge Paperback; 21).
- FUNG, Francis C. W. *Chinese Harmony Renaissance: What the World Must Know*. San Francisco: World Harmony Organization Series of Publications, 2006.
- GILLEY, Bruce. "Los dilemas del cambio". *La Vanguardia* (3 nov. 2002).
- . *China's Democratic Future. How It Will Happen and Where It Will Lead*. Nova York: Columbia University Press, 2004.
- GOLDEN, Seán. "Valores asiáticos y multilateralismo". A: Seán Golden (ed.). *Multilateralismo versus unilateralismo en Asia: El peso internacional de los «valores asiáticos»*. Barcelona: Fundació Cidob, 2004.
- . "Percepciones y sistemas de valores como factores de desarrollo y transición en Asia". A: Seán Golden; Maz Spoor (eds.). *Desarrollo y transición en Asia*. Barcelona: Fundació Cidob, 2005.
- GOLDMAN, Merle; Leo Ou-fan LEE (eds.). *An Intellectual History of Modern China*. Cambridge: Cambridge University Press, 2002.
- GUILLERMAZ, Jacques. *Historia del Partido Comunista Chino, I: 1921-1949*. Trad. Juan-Ramón Capella. 2.ª ed. Barcelona: Península, 1974.
- . *El Partido Comunista Chino en el poder (1949-1973): Historia del Partido Comunista Chino, II*. Trad. J. M. Sanromà. 1.ª ed. Barcelona: Península, 1975.
- HART-LANDSBERG, Martin; Paul BURKETT. *China y el socialismo: Reformas de mercado y lucha de clases*. Trad. Joan Quesada. Barcelona: Hacer, 2006 (Colección En Breve).
- HO, Alfred K. *China's Reforms and Reformers*. Westport (EUA): Praeger Publishers, 2004.
- HUA, Shiping. "A Perfect World [en línia]". *Wilson Quarterly*, tardor (2005). URL: http://www.louisville.edu/democracydevelopment/home_files/Hua.pdf [Consulta: 30-5-2007].
- HUANG Shaorong. "Communicate Heritage: Political and Cultural Similarities between Chinese Marxism and Confucian Tradition". *China Media Research*, vol. 2, núm. 2 (2006): 94-102.
- JIANG Zemin. *Hold High the Great Banner of Deng Xiaoping Theory for an All-round Advancement of the Cause of Building Socialism With Chinese Characteristics Into the 21st Century* [en línia]. 15th National Congress of the Communist Party of China, September 12, 1997. Pequín: China Internet Information Center. URL: <http://www.china.org.cn/english/features/45607.htm> [Consulta: 1-5-2007].
- . *Build a Well-Off Society in an All-round Way and Create a New Situation in Building Socialism with Chinese Characteristics* [en línia]. 16th National Congress of the Communist Party of China, November 8, 2002. Pequín: China Internet Information Center. URL: <http://www.china.org.cn/english/features/49007.htm> [Consulta: 1-5-2007].
- KAIZUKA Shigeki. *Vida y pensamiento de Confucio*. Trad. Esteve Serra. 1.ª ed. Palma de Mallorca: José J. de Olañeta, 2004 (El Barquero; 39).
- KURLANTZICK, Joshua. *Charm Offensive: How China's Soft Power Is Transforming the World*. New Haven: Yale University Press, 2007.

- LAM, Willy. "Hu Jintao's «Theory of the Three Harmonies»" [en línia]. *China Brief*, vol. 1, núm. 03 (2006). URL: http://www.jamestown.org/publications_details.php?volume_id=415&issue_id=3571&article_id=2370615 [Consulta: 30-5-2007].
- LEE, Mabel; A. D. SYROKOMBA-STEFANOWSKA (eds.). *Modernization of the Chinese Past*. 1.ª ed. Sidney: Wild Peony, 1993 (The University of Sidney School of Asian Studies; 1).
- LEVENSON, Joseph R. *Confucian China and Its Modern Fate: A Trilogy*. 3 vol. 1.ª ed. Berkeley (EUA): University of California Press, 1968.
- LEVI, Jean. *Confucio*. Trad. Albert Galvany. Madrid: Editorial Trotta, 2005 (Pliegos de Oriente).
- LIU Shaoqi. "How to Be a Good Communist [en línia]". *Selected Works of Liu Shaoqi*. Vol I. Pequín: Foreign Languages Press. Liu Shaoqi Reference Archive, febrer 2004. URL: <http://www.marxists.org/reference/archive/liu-shaoqi/1939/how-to-be/index.htm> [Consulta: 24-5-2007].
- LIU, Shu-hsien. "Contemporary Neo-Confucian Philosophy". A: Tu Weiming; Mary E. Tucker (eds.). *Confucian Spirituality*. Vol II. Nova York: The Crossroad Publishing, 2004.
- LOUIE, Kam. "Los valores asiáticos y la internacionalización del confucianismo". A: Seán Golden (ed.). *Multilateralismo versus unilateralismo en Asia: El peso internacional de los «valores asiáticos»*. Barcelona: Fundació Cidob, 2004.
- MAO Zedong. "Sobre la dictadura democrática popular [en línia]". *Obras escogidas de Mao Tse-tung*. Pequín: Ediciones de Lenguas Extranjeras, 1976. URL: <http://www.marxists.org/espanol/mao/PDD49s.html> [Consulta: 20-5-2007].
- MARQUAND, Robert. "Chinas's many messages to quell unrest: To ensure stability, Communist leaders invoke Mao, Confucius, and Buddha [en línia]". *The Christian Science Monitor* (25-4-2006). Boston. URL: <http://www.csmonitor.com/2006/0425/p01s02-woap.html> [Consulta: 23-5-2007].
- MILLER, Alice L. "Hu Jintao and the Sixth Plenum [en línia]". *China Leadership Monitor*, núm. 20 (2007). URL: <http://media.hoover.org/documents/clm20am.pdf> [Consulta: 22-5-2007].
- MOSER, David. "How Chinese Is So Damn Hard". *Sino-Platonic Papers*, núm 27 (31 ag. 1991).
- NATHAN, Andrew J.; Bruce GILLEY. *Los nuevos dirigentes de China*. Trad. Martín Arias. 1.ª ed. Barcelona: Ediciones del Bronce, 2004 (Reflexiones).
- 16th National Congress of the Communist Party of China, 2002 [en línia]. Pequín: China Internet Information Center, 2002. URL: <http://www.china.org.cn/english/features/44515.htm> [Consulta: 27-5-2007].
- The Outline of the Eleventh Five-Year Plan for National Economic & Social Development of the People's Republic of China* [en línia]. [Pequín]: Comissió Nacional per al Desenvolupament i la Reforma 中华人民共和国国家发展和改革委员会, 2006. URL: http://ghs.ndrc.gov.cn/15ghgy/t20060529_70793.htm [Consulta: 20-5-2007].
- PARTY HISTORY RESEARCH CENTRE OF THE CENTRAL COMMITTEE OF THE CHINESE COMMUNIST PARTY (comp.). *History of the Chinese Communist Party: A Chronology of Events (1919-1990)*. 1.ª ed. Pequín: Foreign Languages Press, 1991.
- POCH, Rafael. "China inicia la era de Hu Jintao". *La Vanguardia* (16 nov. 2002).
- . "China vuelve la mirada al campo y sanciona la construcción de un nuevo agro socialista". *La Vanguardia* (15 març 2006).
- . "El Partido Comunista Chino baja el telón sobre la época del «enriquecerse es glorioso»". *La Vanguardia* (12 oct. 2006).

- . “Campaña del PC Chino para evitar los «errores» de la URSS”. *La Vanguardia* (10 nov. 2006).
- . “La democracia es buena”. *La Vanguardia* (15 gen. 2007).
- . “Oscurantismo de 9 h a 14 h”. *La Vanguardia* (15 maig 2007).
- Política*. Pequín: Ediciones en Lenguas Extranjeras, 1985 (Colección China).
- RÍOS, Xulio. *Taiwán, el problema de Xina*. Madrid: Catarata, 2005.
- . “El desafío de Hu Jintao”. *La Vanguardia* (29 set. 2006).
- . “Armonía: ¿una socialdemocracia a la china?” *La Vanguardia* (18 oct. 2006).
- . “La gran simulación china”. *La Vanguardia* (20 nov. 2006).
- . “La cama de Hu Jintao”. *La Vanguardia* (5 feb. 2007).
- SCHELL, Orville; David SHAMBAUGH. *The China Reader: The Reform Era*. Nova York: Vintage Books, 1999.
- SCHWARTZ, Benjamin I. *China and Other Matters*. Cambridge (EUA): Harvard University Press, 1996.
- SHIRK, Susan L. *China: Fragile Superpower*. Nova York: Oxford University Press, 2007.
- SPENCE, Jonathan D. *The Gate of Heavenly Peace: The Chinese and Their Revolution 1895–1980*. Nova York: Penguin Books, 1982.
- . *The Search for Modern China*. Nova York: W.W. Norton, 1991.
- SWERDLOFF, Andrew. “The national hoopla on eight virtues and eight shames” [en línia]. Pequín: China Elections and Governance (30 març 2006). URL: <http://www.chinaelections.org/en/readnews.asp?newsid=%7B4226E87E-DF96-4B1F-972F-A82A46FDDF1D%7D> [Consulta: 23-5-2007].
- THOMPSON, Laurence G. (trad.). *Ta T'ung Shu: The One-World Philosophy of K'ang Yu-wei*. Londres: George Allen & Unwin, 1958.
- TSUCHIDA Kyoson. *Contemporary Thought of Japan and China*. Nova York: Alfred A. Knopf (Library of Contemporary Thought), 1927.
- TU Weiming (Du Weiming); Mary E. TUCKER (eds.). *Confucian Spirituality*. Vol I. Nova York: The Crossroad Publishing, 2003 (World Spirituality: An Encyclopedic History of the Religious Quest; 11A).
- . *Confucian Spirituality*. Vol II. Nova York: The Crossroad Publishing, 2004 (World Spirituality: An Encyclopedic History of the Religious Quest; 11B).
- . “The Ecological Turn in New Confucian Humanism: Implications for China and the World”. A: TU Weiming; Mary E. TUCKER (eds.). *Confucian Spirituality*. Vol II. Nova York: The Crossroad Publishing, 2004.
- UNGER, Jonathan (ed.). *The Nature of Chinese Politics: From Mao to Jiang*. Armonk (EUA): M. E. Sharpe, 2002 (Contemporary China Books).
- WANG Chaohua (ed.). *One China, Many Paths*. Londres: Verso, 2005.
- WANG Hui. *Imaging Asia: A Genealogical Analysis* [en línia]. Londres: London School of Economics, 2004. URL: <http://www.lse.ac.uk/collections/LSEPublicLecturesAndEvents/pdf/20040512Hui.pdf> [Consulta: 30-5-2007].
- . *China's New Order: Society, Politics, and Economy in Transition*. 1.ª ed. Cambridge (EUA): Harvard University Press, 2006.
- . “El pensamiento chino contemporáneo y la cuestión de la modernidad” [en línia]. *Istor*, núm. 26 (2006): 27-72. URL: http://www.istor.cide.edu/archivos/num_26/dossier2.pdf [Consulta: 28-5-2007].
- WANG Jing. “Confucian Revivalism”. A: Jing Wang. *High Culture Fever: Politics, Aesthetics, and Ideology in Deng's China*. Berkeley (EUA): University of California Press, 1996.
- WEN Jiabao. *Report on the Work of the Government: 2004* [en línia]. Second Session of the Tenth National People's Congress, March 5, 2004. [Pequín]: Gov.cn, Chinese Govern

- ment's Official Web Portal. URL: http://english.gov.cn/official/2005-07/29/content_18349.htm [Consulta: 1-5-2007].
- 温家宝. *Zhengfu gongzuo baogao: 2004 政府工作报告* [Informe sobre la tasca del Govern: 2004] [en línia]. II Sessió de la X Assemblea Popular Nacional, 5 març 2004. [Pequín]: Zhongguo Zhengfu wang. URL: http://www.gov.cn/gongbao/content/2004/content_62715.htm [Consulta: 1-5-2007].
- . *Report on the Work of the Government: 2005* [en línia]. Third Session of the Tenth National People's Congress, March 5, 2005. [Pequín]: Gov.cn, Chinese Government's Official Web Portal. URL: http://english.gov.cn/official/2005-07/29/content_18351.htm [Consulta: 1-5-2007].
- 温家宝. *Zhengfu gongzuo baogao: 2005 政府工作报告* [Informe sobre la tasca del Govern: 2005] [en línia]. III Sessió de la X Assemblea Popular Nacional, 5 març 2005. [Pequín]: Zhongguo Zhengfu wang. URL: http://www.gov.cn/gongbao/content/2005/content_158717.htm [Consulta: 1-5-2007].
- . *Report on the Work of the Government: 2006* [en línia]. Fourth Session of the Tenth National People's Congress, March 5, 2006. [Pequín]: Gov.cn, Chinese Government's Official Web Portal. URL: http://english.gov.cn/official/2006-03/14/content_227248.htm [Consulta: 1-5-2007].
- 温家宝. *Zhengfu gongzuo baogao: 2006 政府工作报告* [Informe sobre la tasca del Govern: 2006] [en línia]. IV Sessió de la X Assemblea Popular Nacional, 5 març 2006. [Pequín]: Zhongguo Zhengfu wang. URL: http://www.gov.cn/gongbao/content/2006/content_268721.htm [Consulta: 1-5-2007].
- . *Report on the Work of the Government: 2007* [en línia]. Fifth Session of the Tenth National People's Congress, March 5, 2007. [Pequín]: Gov.cn, Chinese Government's Official Web Portal. URL: http://english.gov.cn/official/2007-03/16/content_552995.htm [Consulta: 1-5-2007].
- 温家宝. *Zhengfu gongzuo baogao: 2007 政府工作报告* [Informe sobre la tasca del Govern: 2007] [en línia]. V Sessió de la X Assemblea Popular Nacional, 5 març 2007. [Pequín]: Zhongguo Zhengfu wang. URL: http://www.gov.cn/2007lh/content_553165.htm [Consulta: 1-5-2007].
- WOO Wing Thy. *A Harmonious Socialist Society or Bust: China's Quest for Sustainable Development* [en línia]. The Carnegie Debates (1 des. 2006). Washington, D.C. Carnegie Endowment for International Peace. URL: http://www.wise.xmu.edu.cn/LABOR2006/paper/day%201/1/048_Wing_Thye_Woo/048_Wing_Thye_Woo_paper.pdf [Consulta: 28-5-2007].
- ZHANG Wei-Wei. *Ideology and Economic Reform under Deng Xiaoping, 1978-1993*. Londres: Kegan Paul International, 1996.
- ZHONG Yang; Shiping HUA (eds.). *Political Civilization and Modernization in China: The Political Context of China's Transformation*. Singapur: World Scientific, 2006 (Series on Contemporary China; 4).
- Zhonggong Zhongyang guanyu goujian shehuizhuyi hexie shehui ruogan zhonda wenti de jue ding 中共中央关于构建社会主义和谐社会若干重大问题的决定 [Resolució del Comitè Central del PCX sobre els aspectes principals referits a la construcció d'una societat harmònica socialista] [en línia]. [Pequín]: 新华网 Agència Xinhua (18 oct. 2006). URL: http://news.xinhuanet.com/politics/2006-10/18/content_5218639.htm [Consulta: 26-5-2007].
- ZHU Rongji. *Report on the Work of the Government: 2000* [en línia]. Third Session of the Ninth National People's Congress, March 5, 2000. [Pequín]: Gov.cn, Chinese Govern-

- ment's Official Web Portal. URL: http://english.gov.cn/official/2005-07/22/content_16669.htm [Consulta: 1-5-2007].
- 朱镕基. *Zhengfu gongzuo baogao: 2000* 政府工作报告 [Informe sobre la tasca del Govern: 2000] [en línia]. III Sessió de la IX Assemblea Popular Nacional, 5 març 2000. [Pequín]: Zhongguo Zhengfu wang. URL: http://www.gov.cn/gongbao/content/2000/content_60060.htm [Consulta: 1-5-2007].
- . *Report on the Outline of the Tenth Five-Year Plan for National Economic and Social Development: 2001* [en línia]. Fourth Session of the Ninth National People's Congress, March 5, 2001. [Pequín]: Gov.cn, Chinese Government's Official Web Portal. URL: http://english.gov.cn/official/2005-07/29/content_18334.htm [Consulta: 1-5-2007].
- 朱镕基. *Guanyu guomin jingji he shehui fazhan di-shi ge wunian jihua gangyao de baogao* 关于国民经济和社会发展第十个五年计划纲要的报告 [Informe sobre l'esbós del X Pla quinquennal per al desenvolupament econòmic i social nacional] [en línia]. IV Sessió de la IX Assemblea Popular Nacional, 5 març 2001. [Pequín]: Zhongguo Zhengfu wang. URL: http://www.gov.cn/gongbao/content/2001/content_60693.htm [Consulta: 1-5-2007].
- . *Report on the Work of the Government: 2002* [en línia]. Fifth Session of the Ninth National People's Congress, March 5, 2002. [Pequín]: Gov.cn, Chinese Government's Official Web Portal. URL: http://english.gov.cn/official/2005-07/29/content_18337.htm [Consulta: 1-5-2007].
- 朱镕基. *Zhengfu gongzuo baogao: 2002* 政府工作报告 [Informe sobre la tasca del Govern: 2002] [en línia]. V Sessió de la IX Assemblea Popular Nacional, 5 març 2002. [Pequín]: Zhongguo Zhengfu wang. URL: http://www.gov.cn/gongbao/content/2002/content_69957.htm [Consulta: 1-5-2007].
- . *Report on the Work of the Government: 2003* [en línia]. First Session of the Tenth National People's Congress, March 5, 2003. [Pequín]: Gov.cn, Chinese Government's Official Web Portal. URL: http://english.gov.cn/official/2005-07/29/content_18346.htm [Consulta: 1-5-2007].
- 朱镕基. *Zhengfu gongzuo baogao: 2003* 政府工作报告 [Informe sobre la tasca del Govern: 2003] [en línia]. I Sessió de la X Assemblea Popular Nacional, 5 març 2003. [Pequín]: Zhongguo Zhengfu wang. URL: http://www.gov.cn/gongbao/content/2003/content_62011.htm [Consulta: 1-5-2007].
- ZORRILLA, José A. *China, la primavera que llega*. Barcelona: Gestión 2000, 2006.